

Serbow ſenicki

Nowiny noſcher.

Mieſaę znepiſmo:
kowucazem u Rosyjowanju, wot
Podawkom na Ŝwecji.

No. I. Januar 1811.

Czecze kęto.

Salozne a wohndawane we Budyschini,
wot Jana Gottlob Deukii.

Cziszczone we Lubiju,
se Schlenkarjowem i Piſmikami.

Nowe Ljeto 1811.

Loš: Sesda šo mi runje drudyr.

Lubi Sserbjo! to bu wsešo
Uj, to nimo. Ach, o Čjažo!
Kak tu bryščnje kwaterach tam
Do Morja kym Wjeznošjam!

Wobsankenj pak bu prjeni
Dježat, we dzerjatnatym Štji.
Luk te Ljeta kwateraja,
Jene sa druhim honja.

Kischčen k Decjeru a k Ranju,
Wi jinj kok resliwaju,
Šebi Šudžo s Gromotu
Krej, uak rošbnej Strachotu. —

Dajnih wutrobyg Djak temu;
(Dowjeraš šo stajnje jemu):
Kiz nam dawa nad p Mjer;
SDožakom ko jidu kujemu cijer.

Mon b'zje schitko derje cjinicj,
Koždeho tu mudrje wodžicj,
Tak so pojndje s Weželom,
Dy; b'zje Čjuš, tam knemu Dom.

Wim vaf moji Lasonarjo!
Wi ishuju ja weshe scheho
Strowosz; potom Spokojsnoš.
Gdyž ma to; ma Scheho doš! —

J. G. Deuka.

Wuberk najwaznitsich Podaczow naschego Czasa.

Sopocjat̄k naschego Pisma we tym nowym
Ljetci paf nain soho nowu Wojnu we Poln zy
pschi poweda. — Schvedaje menujzy na 18. Nov.
sajndzeneho Ljeta Brittanskim Wojsku pichivore-
dzie, a schicke Gmeinstwo bes Sa wedami a Brit-
tanskimi je twerdzje sakasane. My budzem⁹ wi-
dzic; kajki Wukvod pak to smjeje — Na swojego
stareho Krala, Gustava Adolfa, kij je na 22. Oct.
stebo russowskeho Niſ. na Riga na Morju do Brit-
tanskej rejzował, djezz tez; je jara woſebnſ hoh-
rjewosaty, ſu Schweiſojo tella jara hurrōwe ſmobi-
leni. Won a ſwiz̄o jeho Psichodni ſu menujzy
na wjeczne ſe Schwedzis kej ſaniorczeni; ſwieri ſe-
bi won aby ſcheu wot jeho Ssymenja ſowe ſiſku
Semju nastupic; ton, budje ſe ſiwenjou ſotra-
ſowany. —

Mjekowanſ hedne je, ſo njecklej runje na
wobimaſ Konzoriaj europejskej Semje, k Konju
a k Weczeru, Wojna wedzena budze. k Konju
bes Ruſu, Persiskimi a Turku; k Weczeru pak
bes Fransu, Brittanskimi, Schpoſkimi a
Portugalskimi. Wone po zwar tak kiva, kajz
by ſyla ta Wojna k Konju k Konznej hicj, ale to
hispiczen ſu daloko Nadjecza.

Schtož tu Wojnu na tym Konzu k Weczeru na-
ſtupa: da hispiczen tam pschezo jara ſlje wohnlada,
a ton Konz tejpameje po hijd ci; n daloko ſda **19.**

— We Ediponskej Franzosojo rjetklej sa njekotry
 Čas niz Stolpy dalje pschinschi nejšu, woni ma-
 ju še tam bes Psch. stacža stymi Nebelami bjedžicž,
 kiz jich sewichjeh Vokow nadpaduja, tak so maja
 tam woni jara iwerde Stacž, a vischcjen psche-
 zo bryschnie Stadla Franzosow do Ediponskej cza-
 ru, sežopoz še wuvsacž da: so jich tam wele
 k runtu dže. Nedawno težz buchu Franzosam pola
 Rabjich n ſwoſhi Jenerol pschl czechskej Čhygl-
 bi a vischcjen dwi j tej najwažnijeh Woſchej i je-
 nej jeniczkej Ratu ſjeneho brittanskeho Schiffa
 ſazylem To ije Brittanjskum prawn Trumf.
 Brittanjsz težz husto tu a tam we Ediponskej
 ſwojich ludzi na Kraj hadja, kiz pak ſu kojdy
 Čas ſaſo nucjeni na ſwoje Schiffy czechnycž.

We Portugalskej pak ſu Franzosojo Brittan-
 skich vaci Kriſtabonej, na Kromu teho viſchcjen
 ſbotineh Kraja, tacjitschjeli. Tam pak ſu ſo
 Brittanjsz težz na tajke wožoke Hohre a ſa tajke
 hrine, bohacze ſ Kanonami napelnjene, Rodzis-
 cza iwerdije ſyhneli, ſo ſo jich ton franzowski
 Marschal Maffen tolla beji pschimnyč a dzejž
 težz budja czechzy kpschemoženju. Budja pak
 tam wo n wuhnacži: da je Portugal dobyty. —
 N jich ſ Wopečižuzcenenu pak tiji ſu Britan-
 sz ton Kraj psches zo Mil wokolo tak wupuszili:
 ſo Franzosojo nejšu žaneho Konja, žaneho Woſ-
 ſla, žanu Kruwu, haſ niz Koſu aby Wozju na-
 mekai. Brittanjsz tehodla piſuјa: ſo dyrbja
 Franzosojo wukti ſod czerpicž; Franzosojo pak
 pñjenja:

mjenja: so maja Bjernow (aby sems kich Kruschow ic.) dosz. — Dalje tejj je ton brittan^{ck}ki Wo-
schiporucjer, Wellington, tym Wobydlerjam pschi
swojim Zosanju, se smertnej Schtrafu porucil: so dyz budja ho Franzosejo psiblijecj, dyrbja
smelom swoje Wobydlenja wopuschejicj, a schit-
ko, schtoz moja, dyrbja zohu wsacj, te druge
spalicj a do Wody smetacj. Tehodla tejj Fran-
zosojo te Blaki, valoko a sveroke, skoro zylje
puste namekaja, ale sa brittan^{ck}kim Wojskom po
psches 100 rauwend tajkich Cijekarjow nameka, a
na jenym 6 ranitych Mil wulkum Rumi je njeklej
psches! Million (1,000 000) Ludzi romadzje sa-
ciszczanych, kotsiz swoju Zyrobu psches Morjo
wozenu dostanu; sa Franzosami pak budze jich
Potrebnosz na wjazn dyzli 8000 Wosach wozenu.
— Tak ho tam Bojna wedze; to je horje dyzli
njems kim ic. Kraju! —

We Schponskej tejj je tajka sta Khorosz, aby
Mor, nastal, kiz jara wele Ludzi prejcj bere.
Mon ju jedyn wot druhehs dostane, a kohoj nad-
panje, ton newschjech Stawach Bolesje frydnie,
sa Wuschemi ho Kula wudyci, napoñletku No-
som subi a sa 24 Schtundow, najdleje sa 3 Dny
je prejcj. To je tejj wulke Nesboje! —

Jet yn rosbny Wichor je we rau'shim Morju
jenu 600 Schiffow sylnu Czrobu brittan^{ck}ich wi-
karstich Schiffow snepodomnej Schkodu roseignat.
Psches 150 Schiffow, 35 Mill. Thlr. winoje,
je ho ponurilo; sa 40 Million Tholejow je jich

na deniski Brjoh cijenszych; na 2 Mill. Thlr. moja na tej Wohri Schkody kij hiszczem su skhowali, psches 100 Schiffow, tez na 40 Mill. Thlr. winejte, su kpruzkemu Kraju czekli, ale so udzem je smolem scho prejz wstate. Na tych S. diffach bje schelska Klamarska a Fabrikwohra. Kulke Wjetre tez su we polnoznischim a pschi p knischim ic. Morju wele Schkody naczinily.

We tym franzoskim Mjestzi Orleans bje na 23. Nov. Popolnju knapet zmaj raski Neskor hly-
sch ci, kajz su njedze Romada Pulvera do kofca
srecita. Ale kytry Kruch wot tehe Uljesta bje
so we kofca jena hrojsta Kula rospukwa a z
namenje snej panylo, wot koych bje ton naj-
wetschi 40 Puntow czechki: to bje ton Ropot na-
czenilo.

We Schlesinskej, wokolo Wrazwaly, je ta
homjaseho Skota Khorosz 52 Wzow nadpanyla!
To hiszczem je hohrje hocz we hohrnej Lujiskej
vela zlawy. Njek maja so (tez wokolo nas)
bujszy Hospodarjo pschi Kupowanju rehateho
Sketu, jara na Kedzbu bracze.

Ze britenske Wohry hizom su na wjazy dyilli
10. Blakach psjene a tak sa wele Million Tho-
lerow thahsamych psches Wohen strumowane.
Bil nizy wecje N. poleona delje czinsa, so je
taj e czinicz poruczil. —

We pruskim Kraju je krotszy kulke Pszemje-
nenje psched so sklo. Wot jeneho mujskovo
Gslujomnika vycbi Knesimo sa djeti 6, 8,

10, 12, 15 a schtuż ma jich 6 wek kojzdeho zo Tholerjow. Jedyn žonski Estuzomnik bes Dakfa dze, ale wot dwiej dyribi bydż date 2, wot zjoch 6, wot 4 joch 12, wot 5, 20 a wot 6, 30 Tholerjem. Wot kojzdeho Psa fiz budż kroschtej dzeržany dyribi bydż kojzde řeto Tholer metwedżene. Wot jeneho Ro nja dyribi bydż date 6, wot dwiej 16, wot czjoch 30, wot 4 joch 60 Tholerjom. Wet jeneho Wosa 8 Tholerjom a tak dale. Burjo ic. netrebadza wot swojej Čeledže, Konjow, Psow a Wosownitscho dawacj. Tejj-hisit cjen wele druhich schelkich tehorunja nowych Pschikasnjow je we Bramborskej wojschlo. —

Tejj we naszej Sakszonskej budżem⁹ znano kjetla wjaze Darfow hohtjepoloženach dostacj, a najwjasz wot tychsamych budżektemu Twarenuju res je Twerdzishn Torgawy pschindž, kiz budje psches 7 Million Tholerjow koscłowacj. Nij co budże ton Twar sapoejan⁹ a sa dwie kettezi cy:bi bydż hottowy. Tehorunja tejj budżem⁹ kjetla wele druhich nowych Muzwedzenjow we naszym Kraju dostacj, pschetoz ce Schanty naszeho Kraja, kiz hu ho we tym Mjehazu Drejdžanach sromadžili, budža wjessje wele Nowinow wojndž dacj. — Na 23. Dez. bje nasch Kral 60 kjet star⁹. Jemu kČeszi tejj bu we Budyschin na Teroschezu wot Wojskow Pschipolnju z Rasy cihylane, Vivat walane a sradzineho Thurma piškane. — We Budyschin je berskej lutherskej Zyrki sajndżene kjet 8242 spowednych Ludzi bylo, bes kottymij

85 kprjenetu Molej te Boje Wokasanje wuzi-
lachu. Wjerowanych bu 53 Porow. Czce-
nych bje 145, wenujy: 69 Hulcikow a 76 Holcik-
ow, bes koczymiz bje i Por Dwojnikow a 10
Noczejnych. Porebanych bu we herskej luthers-
kej Woładzi 143, bes koczymiz bje ca najstarscha
Parshchona jena Wudowa 82 a pot keta stara a
5 mordwych narodjennych. (Wot drugich herskich
Woładow molo jow to tejj sbobu wozciszczane
bydż, dy bych u zyli mi se herszy Duchomni pschi-
poslacz.)

Texty we Miešaju Februar 1811.

Na Wozciszense ſw. Marije:
Matth. 19. St. 13 — 15. Scht. Tedy buchu rc.
Na 4. Nedžl. po 3. Kralach:
Jesaias. 40. St. 26. Scht. Posbjencze swojejrc.
Na Nedžl. Septuagesima:
59. Psalm, 16 — 22. Scht. Besboznemu rc.
Na Nedžl. Sexagesima:
73. Psalm, 23 — 28. Scht. Daschal wostanu rc.
Na Nedžl. Estomih i:
Matth. 16. St. 21 — 23. Scht. Wot tehoſameb rc.

Hohrſedace.

Kak ma ſo prjenja Kasnja Boja?
Wutožense pschichodnje,

Sserbow jenicki

Nowiny niescher.

Mjehac z nepismem:
Epowuciazem u Rosycezowanju,
wot Podawkom na Szwecji.

No. II. Februar 1811.

Powieszja schelsko Wopstijecja.

Schtož nam njeklej najblize dže, je ta Redzibla-
woś ſu na to, ſchto budža te, ſzyjej Sakſonskej we
Dreždjanach romadzje ſejadzene Schantz, kjepr-
schemu nascheho Kraja muradzicj. rubi Łazomar-
jo! ſchtož je wot ceho tak fyro nadala hlyſhacj,
to zu wam ja tejj wupowedacj. Wosche teho, ſo
budze ktemu Twarenju teje Twerdzisny Torgau
wele Penes trebane (kajz we No i spomnichm)
budze tejj jene hinaſſche Waschnje nowych Wo-
jakow (Rekrutow) warbowacj, nuzwedzene. Tejj
hnanowulke Pschemjenenja we Rosdželowanju na-
ſcheho Kraja, do hinaſſchich Dželow, prjotko-
pojndze; Pschemjenenja, kiz budža ljepe do ceho
Dcha nascheho Czaſa nuzpschimacj, a kajz his-
zom je we drugich Krajach ceho Rhaſnswiaſe-
zcze kjetu,

Pa nuzwedzene. My mamy ho "tehodla tejj, bes wele druhimi Wj zomi, nowych Prawisnow a teho runja nadjeż. Nekadzeli ho tehodla njedze njeckotym to aby drugie lubicž, dekelž budže nesnajomne: ton jeno nich ſebi pomysli, so je cqla ſa ſchō kljepſhem u teho zgłeho Romadiſi wihanja, a ſo hlnak bydž nemoze. — Nowym Czaſam ſa nowe Nuzwedzenja nusne, a woſebje tym njeſt schim, bjež je koſzdy Kraj ſobu do teho wulkego Berezenja ſornjeny. —

Napoleon pschezo wjazy Kraja ſFranzowſkej ſte oc a Skoro ludze Sakſonsko ſFranzodſki i wjewocia. Won menujzy na 10. Dz. I. 1. we ſwoj i Radzi da wotlafowacž, ſo ze ſwoje Kejzorstwo hacž Franuichemu Morju dacž doſtanycž. Won tehodla ton zgły Brjoh połnoznisicheho Morja (wuwafte je ſchtož k Deniſkej Bluscha) hacž klobefej, kiž pschi ran'schim Morju lejzi, kFranzofej ſtorcji. Psches to buchu tejj te, hiszczem hacž dotal frej, Mjesta Hamburk, Bremen a Lübeck, Franzowſke. — To Napoleon tehodla ſcjini, ſo by Brittan'skich Wikowanje wjestrzischo wol twerdeho Kraja wusanknjene bylo. So pak by Franzofka ſran'schim Morjom we Swjasku ſtała, budzia te Kjeki Trave, Lobjo, Weser, Ems, Rhaju a Sajne psches jenu Rebju (Kanal) ſjenojene, tek ſo budzia Schiffy ſranisicheho Morja hacž do Parisa jyhdž mož, bes Bojoſin, ſo molijim Brittanſzy ſchto ſchłodziež. Ta Rebja dyrbi bydž ſa 5 het hottowa. Po cojkim je njecko tejj 700 ran-

nitych Mil njemiskeho Kraja, s 13 milje stotawsend (1,300,000) Wobydleremii s Franzewskiej sjenocjene.

We Portugali su ho Franzosojo stych Blakow, dzejz Mjekaz dotho napscheczivo Brittan'skim, pola Lissabon stejachu, na 15. Nov., njedze gaby i e Mil, s Wopeczigu sczanyli, dokelz Brittan'szy tam zy twerdzje steja, tak so jich nemoga pschimnycz; pschetoz na wojskach Hohrach, sa twerdeni a s Kanonami bohaczje napelnjenemi Rodziszczeni su na zotawsend Mużow namakaja: to su neda lochzy pschimnycz. Ton franzowski Marshall Massena hebi myſli, so budze psches te swoje Zofanje teho brittan'skeho Generola Wellingtona narwalcz swoje twerde Stacze wopuschczicz a sa nim pschindz, a Massena tak Brittan'skih loże pschemoz: ale Wellington je tejj jara mudry Wojowar, kiz su lochzy sawesz neda. — Wone budze najskerje njeklej poor Mjekazow smjerom we Portugalskej, kacj su Franzosojo vele poſylaicz nebudza. —

We Schponskej je pschezo tak kajz je bylo. Franzosojo maja narwsczych Bokach s Nepscheczem iom czinicz. Wone jara huste Puki (ale slupni malyni Dzjelemi) prjorkpanu, Franzosojo pschezo pižaja: so pschi kojdej Skladnoszi, dzejz Franzosojo jeneho Muža subja, da Schponszy 100, a colla hiszczem czi Schponszy himor schizy sabicz, nejku, a Franzosojo tejj gor (welez) dale nepischin du. — Dow mozemky hebi myſlitz schetoz gemy. —

Kaske bes Rušu a Turku prjott dje, šo nemože
s Wjes toszju prajicž. Wone šo zwar ſda, ſo je
Kruch Bronjowwot poczinka bes nimaj nuzstupi-
lo; ale kajž ſo ſdrughich Prjottkliczow pokazuje:
da budje tolle ſczechka k Mjerej bes tymaj Keffe-
romaj pschindž. —

Swele Bokow ſrudne Poweszja nuztrechjuja
woł tych Nesbožow fiz ſu Wjetry pschi Konzu
ſajndzeneho ljeta načinily. Na wele Blakach
bje Newedro a Semjerzenje ſtym Wicherom ſo-
bu ſtowarschene, jako we tym walfim Mjelzi
Genua a Verona, dzejž nj. kotre Kejze do Roma-
dy padžechu, a Swone ſame wołho ſwonicz po-
cjachu. — Pola Augſburka ſu Wicheru wele ſtow
Kejzow wołkrylo a zyle ſtomjane Czjechi buchu we
koſtczi dałoko prejcž nežene. We koſtczi bje jene
roſbne Bobotanje kſlyſhenu; tejj bje we Mozy
woł Božeho Dnja Wyſk a ſ Thelom czechki Dejschež
ſobu ſmjeſchany. Lehorunja Wedro tejj bje we
tej Mozy k 28. Dez. pola Hannovera. Na Mor-
jach ſu Sciffy ſe ſtami Ludzimi k Gruntu ſchly ic.
Franzowſkeho Kejzora živenje.
(Duljestajenje, aby we wjestym Worpoladanju
Wobsanknenje.)

Jako bje njeck Bonapart ſažo ſ Egiptowſkej do
Euriy pſchinschol (poladojče do dwanateho Ke-
cha ſajndzeneho ljeta) bu won na 13. Dec. 1799
we Parisu ktemu naſwoschemu we Regjeronzy,
ſtym Menom: Prjeni Konſul, wuswoljeny.
Ale won mjejeſche ſo tejj we Parisu ſnowemi Stra-
gofſija.

choszjam i bjudziej. We Radzi chd 500 dyrbesche bydż tonhamy (na 9. Okt. 1800?) skonzowanę, ale jedyn Wojak wot Wachi popadze tu Blusnu sa neho. Na 22. Okt. 1800 dyrbesche bydż Bonapart psches jenu Pulvermoschinu do Łosta krynjenę, ale wona ho zy posdję se sawali. A tak bu na schelke Waschnje sa ieho živenjom state, ale won hijom zy twerdzje stejesche, hacj so bydzisze panycz mot. — We tym Łetczji 1800 Bonapart Walsku (Italien) wsażo kdruhemu Molej doby, skorehoż bjechu Franzosojo wot Rejjorskich wuhnaczi, tak dolho kajz bje Bonapart we Egiptowskej był. Za Bitwa pola Marengo na 14. Okt. te Dobycze roszkudzi. (Runje na tym Onju bu ton franzowski Generol Kleber we Egiptowskej wot Turkow skonzowany, kotrehoż bje tam Bonapart na swoje Mjesta wostajil.)

Dokelž njetk Bonapart na Werschku tef franzowskej Regjeronki stejesche, a schicke te wulke Podawki ho hacj dotal psches neho state ſu: da možemy njetk prajicj: tak bu wobsanknjene te 18te Sto Łet po Krystusowym Narodzi; a ja budu t Napisimo: Franzowskeho Kejjora živenje, njetko stymlej pschemjenicj: Bonapart, (aby Napoleon) a te Łeto 1801 a tak dalje. Steho Napisima hijom ho wuwsciz da, so tejj budza podla Napoleonoweho živenja te najważnisze Podatka wot teho Czasa hem do Dopomnecza sawolane. Budzeli možno, da dyrbja ho teſame we kojjdej Nummeri wot jeneho Łeta name-

Faci, tak so budze Serbowjeniczi i Nowinny noscher hetsa tesi to pokasacz: na kotrym Dnju je so schto mjerowanja hodne podawo we prjenim Dziesiatku Ignateho Stoczyka; tolla pak pschezo jeno bole schtoz je so psches Napoleona, a niz gor zo fara doloko mot nas, kiba schtoz je wuzby jatra wazne, stalo.

Tow jeno njetkej hischczen to: so ma Napoleon schirjoch pschirudnych Bracrow a z pschirudne Sostry. Czi su hebi zwat schitzn prawi, Napoleon jend je mot druhego Nana kajz budze wam to, mudi Laskowarjo! hischczen se schesteho Krucha sajndzeneho hetsa snajomne. Predy Napoleona je Joseph, njetk schponski Kral, rodzeny 7. Januar 1768. Sa Napoleonom je Luzian. Ton pak nitcho wo Napoleonu wedzicz necha. Won bje Senatar we Romi, jako pak bu Rom s Franzowskej sjenoczenn, dziesche won do Amerika. Po Luzianu je Maria Anna, Hjerschczenia mot Lukka a Piombino, rodz 3. Janr. 1777. Sa nej Ludwig, byty holl n sli Kral, rodz. 2. Sept. 1778. Po tym vschindze Maria Paulina, Hjerschczenia mot Borghese a Guastalla, rodz 20. Okt. 1780. Sa tej je rodz. 25. Mjercza 1782 Maria Karolina, njetk neapeljska Kralowna, a napolek Heinrich na 15. Nov. 1784, njetk west eliski Kral. — So woni zani s Hjerschczenskeho Schtomma rodzeni nejhu, ale su hallej psches Napoleona we tym prjenim Dziesiatku Ignateho Stoczyka schizg s Hjerschtam sczinem; Napoleon so pak sam psches swojn

Mudroš a Chože, wožebe pak s Božim Dopušćenjom, tak wožoko posbjenyl je: to budze schitnikim, kij to lasuja, wjekomne. — Tich Maccia Maria Letizia redž 24. Aug 1750, je bishčen we Parisu živa, ale Nanaj stoj wobej mordrej. To nech je doš wot Napoleonoveho najbliskeho Pscheczelstwa.

Sly Čjaš pſches slych Ludi.

Na franzovskich a njemskich Mjesach, we njemskeho Rejjzora Krajach, Schwäjzarskej, Walskej, Pruskej (aby Bramborskej) a wele drugich Krajach ho wile Ćzrody Paduchow, Rubežnikow a tehorunja slychludzi (slybez po Stach) sromadzuja a hohrjedzerja, a swojich Ssobuczlowikow do Nelsboja pschinesz vytaja! —

Brittanskich Ljenoſz.

We Augsburgu, Bajerskej, budze ta Powesza rospšheszerana, so bes Franz wskej a Riuž-wskej Wojna ksmnenju neje. To Brittanzy pschiſ ſw. jich Sslujomnikow we njemskich Krajach roſnesz daſaja, so by pſches to Turka s Ruku Mjera neschcjinile. a te jich Wjetrczinene je ho jimi husto radzilo. — Dalje tež bu s Londona (to je Brittanske Hauptmjesto) pižane, so Riužojo brittanske Wohry jara radzi beru, kij tež tam wožoko ſteſja, a wone tež jili nebudze webarane, težane tam pſchinesz. A s Petersburfa (ružowskeho Hauptmjesto) rjekasche je pižane, so budze ta Wozna s Riužowſkim a Fransowſkim Rejjzorom, Brit-

ans-

kanstlim sich Wuzitk we Wikowansu wsaho dacj.
Dyrbjale to do Dopelnenja pschindz: da maym
wulkim Waznoszjam napłeczivo ladacj! — —

Lepth we Mješazu Mjerza 1811.

Na Nedželu Invocavit:

1. Pjetr. 4. St. 1. a. 2. Sch. Dokelz tehodla rc.

Na Nedželu Remeniscere:

2. Jan. 3. St. 16. Sch. Na tym hym my rc.

Na Nedželu Oculi:

Romſt. 5. St. 8. a 9. Sch. Tehodla kwali rc.

Na Nedželu Letare:

1. Pjetr, 2. St. 21 — 24. Sch. Pschetož ktemu rc.

Na Pschipowedanje h. w. Marije:

1. Pjetr. 1. St. 10 — 16. Sch. Sa kotrej rc.

Na Nedželu Iudica:

Hebrſt. 13. St. 12. a 13. Sch. Tehodla tejſjrc.

Wuloženje teho Hohrjedacja we No. I.

Ty nedyrbisch jysz; pschetož tu Kasnju Boh
Hadamej we Paradisu da. 1. Knj. Mojs. 2,
St. 17. Sch.

Hohrjedawč,

Schto je to kiz pschindje wot Boha, ryczi 'wot
Boha, ze kBohu: ale dñz ho jemu wot Boja
ryczi; da czeknje?

Wuloženje pschichobnje.

Serbum jenicki

Kowinynescher.

Miešacíne pismo:
Epouucjazemu Kruečowanju,
mot Podawkom na Szwajci.

No. III. Mjerz 1811.

Wojna po Ranja a po Wecjora.

Russo (aby Moskowitarjo) pak su Turkam
wsažo jenu Twerdžisnu, sMenom Gurgussowze,
wotterjali, kotaž je sa Russow a Serbiskich ja-
ra wajna, dokelž jich psches to Turkojo sBulga-
riskej wohn wjazy nabpanyc̄ nemoža. — Njek
šo pak we tym walachowskim Hauptmjestzi Bu-
karest bes Rusu a Turku na Mjeri džjela, a wone
ne tež ſo ſda, ſo budje tWobsanknenju tehohas-
meho pschindž. — Brajlich budje dyrbec̄ turkow-
ski Rejjor njeſhto Kraja russowskemu Rejjoru
wotſtupic̄, ale wone by tolly ſa nj'ho lijepe bylo
ſo by ſo na tym Boku ſimjerowat, dokelž ma na
tamnym Boku, mot Širiskej hem, tež imoghyne
Nepſchecjelom wojovac̄. — Tam menujze cilj
zeje djele.

Wechabitsko Turzni pscherio rošbnischi pocjnu bydž.
 Woni hijem su zrku Arabisku pscherivnyli, a
 swobronerej Ruku jidu nowej Wjeri vorečili.
 (Arabisko je psches 45 tawsend ra itykh Mil mil-
 ka Polkupa we Asii tej, [ton Kruch Kraja, kiz je
 položju i Mistorjom wobiankneny, Polkupa rjk] a
 radhuje 10 Million Wobytlerjow; kWeżeru,
 kPoloju a kKanju je sczerwonym, arabijskim a
 persiskim Morjom wobsanknena, kPolnožy pak
 na jenu wulku Pustzinu mesuje, kiz hacž tej Rje-
 žy Euphrat dohanje. Tej Hohri Sinai a Ho-
 reb ilaj tež we Arabiski.) Tych Wechabitskich
 Wojsko je knajmenschemu 120 tawsend Mužow
 kylne, a jich Czetenja biyschiye du, dokelž schwyz
 na Kameelach ihydu. Woni tež nedawno Kan-
 ny a druhu Cighlbu pschi ſebi wedu; predy bje-
 chu jeno s Ležakom a Ed pižom wobroneni.

Czi Wechabitojo (ai y Wahabiszu) s Turkami
 Ajer dla Woju wedu. Ta Wjez ma ho skro-
 kum taklej: Turkojo ho zwar nemodla kSłonzu
 a kMil hajej, kož to wele Rschesjjanow mjeni,
 ale woni tel o Prophetu Muhameda knepschiruna-
 nju jara cjezja, wot Jezuža pak nitscho newjerja,
 tolla pak Boža sa te najweshe Bycje djerja.
 Muhamed bje ho we tym arabijskim Mijestzi Mec-
 ea 571 het po Krystužu narodzit, a we Ujetzi
 622 won tu Wjeru hohrje synchtowa, kiz ho njek
 po nim Muhamedanska Wjer a menuje, a
 Tako tym ludžom si jem Newjer ni rjekoja,
 kiz tu Wjeru nimuja, þam ho pat sa gylje pras-
 wje

wje Wjeria z vch djerža. Te Mjesto Mecca budje tejj tehodla wot Eu o o sa tak qvijite džeržane, sc 9 Mil kolkwoko nebo nictu drugi stu-
picz nežmje, dač jeno schtuž tu Muhamedansku
Wjeru ma. Tejj te Mjesto Medinah, we Ara-
biskej, djejj Muhamed porebann lejzi, hadyn žid
a Kichesijan, pschi žmertnej Schrafi, nastupiež
nežmje. Kožju Turka dyrbi we ſwojim ži-
wenju ſene te ujeſio wopptacž, aby tam colla-
njetoho ſam ſa ho poħlacz, schtož pak ho hiżom ſa
njeſotre kjeta neje ſtači moto, dokelž maja wobej
eji Wahabiszy we ſwojej Mozy. Wonitejj hu te
nepodomnje bohate Schazj, kiz hu tam fromni
Turkojo nanoheli, prejewosali a teſci gor teho
Prophetu Row sapuſtjili. — Dy hu eji Wedhabi-
tojo nastali, a njeſchto wot jich Sadzerzenja; to
budje we bliſchi n Kruschi dopowied me.

Miy zemy njecklej ſ Arabiskej do Schponskej a
Portugaliſkej ſtocjuž p ladači, kak pak tu te
Wježi ſteja. We Schponskej ſo na prjenim
Daju kjetſa ta Ħverdžisna Tortosa ūranzofam na
Madu aby Nenadu voda, a psches to buchu ūran-
zoſojo Knežo tej zyldi Rjeki Ebro. We tej Ħver-
džisai woni psches 9000 Mužow jatych ſcjinidu,
bes kocqniž vje 400 Woschich, a dostaču 12
Khorejow, na 200 Rimonow, 2 Mill. Patro-
now, 10tawſend Flintow, 200 tawſend Puntow
Pulvera, 500tawſend Puntow Wołaja a jara
wele Zyroby. Skoro ru nje tak ſvojomini hu ūran-
zoſojo na njeſotrych drugich Blakach we Schpons-
kei

kej byli, a do Radiza su poczeli wohjenjowe Rusi
lje a Bombu metacj, tak so weni we Schponskej
colla pschezo pomalu dalje du; ale we Portugali
je hichczen pschezo scho tak kajz je bylo.

Bonapart a te ljetu 1801.

We prjenim ljetci 19natego Stotyka Bonapart iak Mjerow swobsanka a swobtwerdza, so
bje icho pekno wezeljeho Nadzecja na ton dobry,
mjeru a sbojobnij pschi odny Czaz, mot fotre-
hoz ho tym Wojny syym Wobydlerjam we Du-
chu djjesche. Ale tak jara cjlowske Myhlje je-
baju, a na kaikich slabych Mjerach tych Smert-
nih Nadzija steji: su nam te poklenje 10. ljet
pokasale. — Nekd tejj je temu kajz ze, jowlej nech
jene je pokasane tak bu we tym ljetci 1801 na
Mjerach djjelane Bonapare(prjeni Konsul) na
9. Febr. we Lineville njemstkim Kessjorom a zys-
kem njemstkim Krajom Mjer wobtwerdzi; na 28.
Mjerzu we Florenz i Neapelskej; na 29. Sept.
we Madridej se Schponskej a Portugalskej; na
1. Okt. we Londoni i Brittanskej Mjer wobsanku;
na 8. Okt. we Parisu i Russiowskej; na 9. Okt.
tejj we Parisu i Turkowskej; a na 17. Dez. i Al-
gierom Mje sejini. (Algier je 4218 [] Mil wul-
ki Kruch Kraja we potnoznishim Afrika, spokra
Million Wobydleremi. Won pod turkowskim
Cchuzom steji; cji Wohebnischi bes ludom pak
Knestwo wedu — to rjeka: aristokratish Repu-
blik —). Tejj bu we tym ljetci bes Schponski-
bil a Portugalskimi, lij bjecha hebi na 22. Febr.

— teho

teho sameho ljeta Wojnu pschowedzili, na 6. Jun. we Badajoz; a na 4. Oct. we Parisu bes Russowskej a Schponskej Mjer, a bes schelkimi Werchami druhe mensche Swjasli a Pschesjene-pschindzenja sczinjene.

Sa koj te druge Pedawki nastupa, kiz ho we tym rjetczi stachu a kiz moli jow bobu spomnicz, je russowskeho Kejjora Paula I. nachla Smertcz we tej Nozy k 23. Mherzej, wot koerehoz Czasa hem ton njetiscbi Kejjor Alexander I. knejt; a potom so dyrbjachu Francuzosojo we Mjezagu Sept. zyku Egipciowsku rumowacze ic. ic. —

Nje schto s Dreždjan.

Tym Sastuperjam saksonsich Podanow, kiz su njetklej we Dreždjanach romadzje lejndzeni, hizom su schelke wazne Wjezy kroszudzenju prjotk položene. Menuszy kaf bu (wosche tych 7 aby 8 Milljon Tholerjow kiz budža k Torgawi trebane) te 6 Mill. Thlr. Penes romadzje pschinsko, kiz hishczen su bes tych ludzi rosdijelicz, kotsiž su psches te Wojny Schkodu czerpili ic. Skoro pol-dra Mill. tejz hishczen budže k Poredzenju saksonskeho Wojska trebane; cji wojozy Stlužomnizy dyrbja tejj liepschu Sudu dostacz, a sa tych woschekodzenych a starzych wuskużenych Wojakow budże tejj starane: tych dla dyrbj býdž na kojjoy Punt Mjacha Nowyjenes Dawka položene, a wot tych Penes, kiz budža psches to we Kraju romadzje pschindz, budža woni Poljepschit dostacz. Wucza ba we Schulach budže poredzana, a schicke Dje-

ry we Kraju dyrbja jenajku Frejotu mječi. **S**ep-
nam tej Prawdoscie (Advoatam ic.) budje Mjša
stojena, se hebi nebudja smječi wjazn wot Ludži
pt cieč dacie, hacz schtož ho sim sluscha. **W**ot
Winow, Palenzow a wošebnych Piwow budje
nowy Dawk dawany, a na to tež meli prawje
welje Dawka počožic, pschetož wone je Rječ a
Hanib, kak ho pjeni Ludžo jara husto na Hačach
wekolo maleja; a fasse Slossje a Besbožnije
nepschindu psches Wepilzow na Djen? — **S**je-
nym Šlowom: **W**opitstwo je sche ho Šte-
ho Sapocjatzk — —

Žadlawy Štuck jenež žonkej.

We tej Gmejni Biozat, Grangovskej, s na
23 īet stara Helza, na 13. Jan. swojego Mana,
Macjer, Bratra a dwje Ssotri se Šseleru ſkon-
zowa! — Wona jich W czor pschi Woh'nu wo-
rjewajo wot ſesady nadvadze. Tu modſju zljetnu
Ssotru pak, kiz ho tej hizom sarajenej Macjerje
twerdje djerzesche, wona preſcji torny a ju živu
do Študnje cijihny. Nejednota ſ Manom,
Pschedecja njeschto Wjezow dla a poor Piwov,
dokelž ho ſultan tehodla wurnežowasche, bje te Na-
mucjenje ſtemu. Jedyn i 3 īet stary Brati jeno
jejnej Šahakwoſzi Rejje cjecky a wolasche po Po-
mozu. Wona pak bje ho ſwulkim Nožom wo-
broniwa, a rohzesche kojjdeho ſaklyči, kiz budje
ho jej dočknyč, a tak wona we tej ſamej Nožu
cjecky, bu pak na 21. Jan. dožanjsena a do Ž ſta-
wa cijihnsena, dježž njeck na swoju ſaſluženu
ejeſch.

česku Strafu wotczakuje. — Tu je snow'ho po-
kazane, so Mužki zwar ženje we Dobrym tak wo-
oko nepschindže, ale pak i sž ženje tak koko do
Saušakwesjjow nesy knje, kajž žonska. —

Džiwny Naturski Podawł.

Wokolo Zeulenroda rc., we Beiglendzi (s Bos-
ka Lipka) i je we tej Možy 119. Janr. skoro
Lodcž woseli Esnje panyt; pschichym bje Rima-
nje hlyschecž bylo, a Rano wele Million Hushajn-
zow na tym Esnjesy wokolo bjechachu, fotrež
bjechu, pschi khtro wulkej Symi, njekotie Dny
žiwe. — Na 5 Febr. bje šo runje to we Hajn-
spic̄, nedaleko Mischnja, podalo. — Teži woko-
lo Butyschina su njekotri zyli tajke Hushajny (na
Esnjesy) bjechacž widzicž. —

Wedro po tych 12. Možach.

Wele ludzi hiszczjen moja tu Wjeru, so kajkež
je mot Bozcho Dnia hacž do czech Kralow Wes-
tre, tajke je zyłe heto. Jeli so to tredzi: da
budze hjetia c. jkelej Wedro: Januar wjetrojny,
dejschcowy a hnjej hy, (pschitož Boži Djen bje
taſti); Februar b'dze huchi a ijanhy; Mjerz
sprjovka rjany, potom dejschcojny; Ha perle ja
pschi Prjetku motra, pschi Konzu Bucha; Meja
symna a iana, na Pešletku mohojsa; Junius
budze rjany a huchi; Julius swoprjecka symny,
wožredža dejschcojny, na to horzy; Augustus
jara rjany a huchi; September zyli symny,
Srjedku Dejschecž; October budze rjany ale
symny; November pschi Spocjatku Buchi, po-
tom

tom deischejojty aby knjehosty swulfimi Wicherem
mi; December budze jara symny, knjehojty
a wjetrojty. —

Texty we Mješaju Haperleje 1811.

Na Nedjelu Palmatum:

Ez. Jan. 12. St. 1 — 13. Sch. Schiesic.

Na seljenn Schiwoch:

Iz. Korinth. 10. St. 16. 17. Sch. Ton pożonowany.

Na czich i Pjatki:

Hebrsk. 12. St. 2 Echt. Paladajmy nauc.

Na św. Jutrowniczku:

Iz. Korinth. 15. St. 1 — 8. Sch. Ja spomniscie.

Na drugi Świdżeń Jutrow:

Iz. Pjatr. 1. St. 3 — 5. Sch. Kwalienn bydż Bohic.

Na czeczi Dzen Jutrow:

Romsk. 6. St. 3. 4. Sch. Niewiescie so schlezyce.

Na Nedjelu Quasimodogeniti:

Iz. Timoth. 2. St. 11. 12. Sch. Te je sawiescie.

Na Nedjl. Misericordias Domini:

Hebrsk. 13. St. 7. Sch. Epominajcie nauc.

Wułożenie teho Hohr jedawka we No. II.:

Pro scher, tąž bo jemu na Mjesto Daracę
nje: Bobradž Bej abn pomhač czi Boh).

Hohr jedawka.

Praječe Djenka, schto je to:

Ktž Jutscie Ćzera rżekamy?

(Wułożenie psł ichoduje.)

Serbow jenicki

Nowiny nescher.

Mjesečne pismo:
Epouczajemu Restycezowanju
wot Podawskow na Szwiejsk.

No. IV. Haperleja 1811.

Czi Wahabiszny we Arabiskej.

Psched zo ljetami so jedyn arabiske Kjersche,
s Menom Mohammed, hohrješ bježe a pocza tur-
kowska Wjeru (njedje skoro runje tak kajž psched
z po ljetami D. Luther podjansku) czilscz a pole-
dzecz, dokelž bje so sa te 1160 het, wot Muha-
meda hem (poladajcze do predawoscheho Kruchana
18. Stronu) wele w inolkow do nej nuz namekabe.
Won wot jeneho wj steho Aabel Wahaba hem
schtomrowasche. Wot Korana (to je turkowska
Biblija aby swjote Pismo) won wobtwerdzi, so
je ion Boh sam pišal, teho Prophetu Muha-
meda pak jeno se Boh stemu trebał, so dyebimow
te Wobpschijecze nich Knishow Ludjom srahomne
czincz. Leboda tež seho won sa jeneho mudreho
zeče ajeto.

Muža sposna, sakosa pak hacj na najtwerdsjo, so
ho jemu, aby janemu czloweskemu Eworenju
rajsko Czesz wopokasacj nešmje, kiz jeno temu naj-
woschemu Wrciu pluscha. Turkow won, jich
wulkeho Czeszenja teho Prophety Muhameda dla,
tak iadzerjesche, kajz Pschibojstnikow (Götzendie-
ner) a porucji, kojjdeho bes Schonewanja skon-
zewacj, kiz seho cijlischu Wjeru smolom hohrje-
wsacj nebudze ic. To je stroikim turkowska a wa-
habis ka Wjera.

Mohammed, ton Muhamedansku Wjeru Po-
redzer, mjejesche smolom kyro wele Pschipa-
da, tak so ho cij Wahabiszyn, aby Wedhabitojo,
borsy psce es zylu Arabisku (kiz je z Krocj tak
wulka kajz zyla Francowska) poczachu rosschjerecji.
Schrijf swolnje icj nowej Wjeri holdowasche, to
rjekaz schtuz ho teho Prophety Muhameda morek-
ny (to bje abn je sa Turkow runje tak slje, kajz
dy by nas Rschiszjanow njedzu twungowacj zyl,
so nedyrbimy Jesuša ja Božeho Ssyna djer-
jecj): ton bu derje hohrjewsatz; schtuz pak to ne-
chajche: ton bu bes Nady smolom wo živenje
pschinjeshenj. Won ho Woschimjeschnik a Jene-
rol iich Wahabistich menowasche, a po nim ma-
njeck hijom czecziu Wošokosz. Na te schelke zu-
dy (by Schtommy) bu wot kojjdeho teho Wosch-
hemjeschnika a Jenerola Pišmo poſlano teholej
Wobpichijecja.

„Masche Postrowenie prijorszy. Wascha Pschi-
pluschnosz je, na te Knigi wjericj, kiz wam ja
poszeli.

poszeli. Nebudicje Pschiboschniż kajž Turkojo, a nedajcje Bohu żancho Towarscha, (te rjeka Pschiboha). Sze wñ wjerni a połłuschni: da je washe Sboze scijinjene; njesze pak to: da want ja Wojnu pschipowedżu, na živenje a Smrcz."

Takie Rohjenja tak pomaja, so ho jich ja-
ra wele s Dobrym podeszisnie, a we Turkowskej a
Persiskej tejj jich pschezo wele melcjo tym Was-
habiskim pschipaduje. A dokelž we Korani stesi,
so dyrbí fozjdy (nowy) Podan Dżekat mot schit-
keho swojego Samożenja Woschnoszi dacj: da je
ton wahabiski Generol jara bohaty a mozny (psche-
coj tejj fozjdy dżekaty Muž dyrbí Wojak bydż) a
moze swoje, psches skławentow gylne Wojsko,
pschezo wuptacjcz. — Eji Wahabiszj jara ilje
stymi salħadżeja kiz ho jilm spłħecjewa. Ne-
dawno jeno Mjesto nuzwachu, we kotorymż schit-
ko bes Smjelnoszje skonzowachu; hamodruhim
żonam żlwoth hoħrjerjesachu a hamo Dżecjji
neschonowachu. — Jich Hauptni sto rjeka
Dreihed, we tym Knejerswi Bagdad, jich
njetischli Wasdżimjeschnik a Generol ma te Meno:
Abd Elazis.

Bonapart, a te kjet o 1802.

We tym kjetci bu Bonapart na 26. Jan.
Majwoschemu we walskej Republiky, kiz predg
risalpinista rjekasche, postajeny. Na 8. Dnju
Meje ſebi jehs we Franzowskej snoveho na 10
kjet, a na 2. Aug. hacj na Czaj živenja, kp je-
njemu Konsulej rujswolichu. (My mojemu ſeho
widjicj

widzicj, fakt newobstatne tedyml schitko we Franzowiskej hjesche, pschitoż sa poor het po tym bu Bonapart gor franzowskemu Reżzores posbjens njeny.) — Ze Mjery kij bjechu sajndżene ħeto swie bsañkowane, buchu we tym ħetcji swobetwerdja ne: menużże na 25. Ujerza w Amiens bes Franzomskiej a Brittaniskej, Schponskej a Hollendiskej; a na 25. Jun. we Parisu tejj bes Franzowskej a Turkejskej. Piċċi tym bu wuežinjene, jo dyp ja Brittanizz schitke jich Dobycja wsaħo na Franzowsku, Hellendsku a Schponsku motstupiż, hacż do tej Kuvov Ĕ ilion we Osti diskej a Trinidad we Westindiskej. (Mu budżenju tej Kuapi pschichodnje wopishaeż.) Egipciowsku Turka wsaħo doxa, Malta eżi Jahannitacjo rc. Hl̄jom na 25 Febr. tejj bje bes Franzowskej a Tunis Mijer sczinjenn. (Tunis je jedyn rubezniski, 3400 [] Mil wulki Kraj, we polnoznischim Afris ka. Wen ma 1 Million Wobydlerjow, a jedyn mauriski Prinz, pod turkowskim Schużom, stym Lichiem Baj, Regjeronku wedże.) Stak wele Krajemi mjesche Franzowska psched 10 ħecam i Wejn. Na 30. Sept. bu Bonapart hjednar (Vermittler) we Schwajcarskej. Wen tejj hischien s druhimi Għersħcam i schelle Pschesjenepschindjenja sejini, kij nam schje menowacż Rum ne-piċċida a kif tejj wot gor tak wulkej Waznoszje nejh.

Hewaq we tym ħetcji (1802) jana wulka Waznoszja prjortknepadje, kiba so zemgħi to stemu rachnawacż,

wacj, so Sardiniski Kral (Sardinija je jena 430 Mil wulka Rupa we polenskim Morju, 5520 tawsend Wobydlerem) Karl Emanuel na 4. Jun. Kronu wotpotozi Viktor Emanuel I. ju došta; a so pruski Kral Wilhelm III. a russowj li Kejsor Alexander I. na 19. Jun. we Memel (na pruskih a russowskich Mjesach) romadzje pschindjeschtaj ic.

Najnowishe Spomenja.

Na druhim Dnju Dezembera 1810 Fran-
zowska tu požlenu daloku Rupu subi. Britan-
szy ju bes wulkeho Specjenja nuzwosatu, do-
keliž bjechu welje kylnische dyzli Franzosojo. — Ta
Rupa we indiskim Morju, poredja Afrika a Ost-
indiskej, njedje 500 Mil aby 1000 Schtundow
wot nas, krotkemu Ranju wohn lejzi, a rjeka:
Rupa Franz. Wona je 55 □ Mil wulka,
a ma 65 tawsend Wobydlerjow, bes potrymiz je
psches 50 tawsend Schklovow. Dyž je pola nas
Syma, da je tam lječji, pschetož wona na pschi-
polnschej Polozzy Semje lejzi, tak so Sskonzo
i Polonju Szjen mjeze. Na nej schelke žito,
Zolot, Koffee, Tobak, barbjaze, wyrzowe a
druhe Płodny rostu. Kožde ljetu su tam troje
žnje, liž pak budja husto psches wulke Cjvjode
Skopciow i Edeloth skajene. Wulkich Moschow
je tam tak wele, so ho jim skoro kwobročju ne-
je. — Ta Rupa je tehodla wot wulkej Wažnos-
zje, dokelž ta Droha na Morju s'Europy do Ost-
indiskej blisko nimo nej dže. Franzosojo pak njeck
tak pišaja, kajž bjechu ſej nitscho steho neczinili.

Woni mjenja, so jich te daloke Kupy njetklej wja-
ze koshtuja hacz jím nuzpschinešu, a dyž budje
Mjer s Britanskimi sejinjeny: da budja je tolla
wsaho dostaž, schtož može šo njedje sa 5 aby sa
6 Ljet stacj; tak dolho moja hebi woni sa te Pe-
nese schtož te Kupy we Ost. a Westindij kej (kiž su
wojnsche Ljeto subili) kojide Ljeto koshtowadhu, tak
wele Schiffow natwaricj, so moja Britanskich
pschewinycz ic. ic. —

Schtož tu Wojnu we Schponskej nastupa: da
je tam pschezo jenak. Wone šo i da, so hebi tam
Pscheczel a Nepscheczel tak kytro Wahudjerijej. Na
Mjer šo hishcjen bes Franzowskej a Britanskéj
smolom myſlicj neda. Britanszny su jenu w jecž-
ni u(?) Wojnu napschecziwo Franzowskej wobsank-
nyli! —

Bes Russu a Turku tež malo hinak wohnnela-
da. Knajmenschemu hishcjen tež na žadyn Mjer
bes nimaj podomne neje. Ljetsa pak na wobimaj
tymaj Stronomaj njekotra Krepta człowskej
Krwje pobjenje!! —

Kunje to može šo na Brjohach ranischeho a
druhich Morjach stacj, pscheczo schudjom na-
wschjich Bokach ho scho knowym Pukam hottuje. —

Te Najwaznische bes tym Najnowishim pak
je tož so je franzowska Rejjorka, na 20. Dnju
Mjerza dopol' ja Bjertelf na 10., Prin ga porodži-
la. — Wone je mjerowanjahodne, so Napoleos
nej scho tak dje, kass ze mrež! — Jejne sajesez-
nedjelske Schatz budja na 3 Mill. Frankow, aby

750 tawsend Tholerjow schazowane. Kojzba Pe-
luici ka je s Kl. prami wo! stajena. Dwoje kozi ste-
heshtaj pschihettewani, jene modre sa Prinza a
jene ejerwene su P ingessinu. Te czerwene
je njeck mosche. Te Mjesta Paris je swojej Rej-
zorzy sjenej Koleptu wobschenlowale, kiz je wta
wot Essij hra a hylnje postloczana. Snuzkach
je sczerwienym Ssomotom wobczemjena a swonka
hu Sawjischki wot luchy blyschich Kleprov, sbje-
lym zdzianym podstajene a se slotymi Bjeschlami
wutschite, a je hishczen swele druhimi Rjanoszem
wupyschena, tak so je znano to ta najtenscha Ko-
leptka na Sem. Wona tejj je Rejzorzy jara lu-
ba. — Te Mjesto Lion je ji tejj jenu Koleptu
pochlame, a schtu wje schto hishczen budja ji dru-
he Mjesta blacj?! —

Grudne Podawki.

Na tym Kubki Pombolizawie Polskej jena Hol-
ja swoju hegen Macz na jene trachaze Waschnuje
skonzowa, dokelz zysche ho ta Macz wsaho woze-
nicz, su toz ta Djowka pschidacz nechascze, psche-
koz wona zysche ho haina na te Kubko, tyni Ma-
jinkom kiz tezame wotnajesche, wozenicz. Wona
bje to najpredy swojego Nawozenu sczinicz na-
ryczała; dokelz pak won na tej Budowi dobycz
nemozesche: do ta Djowka swulkim Mojom pschi-
skoczi a hwej Macjer swele Kwoczem skonzowa;
na to temu hishczen hibatemu Czjekij Schiju
pscherjesa a Jasjk psches Kyrk pscheczeze. Taiku
ju wonej na Garedni wuschlepowajszaj, a czjnesh-

tejharu, so su nadnu Kneni Welki skonzowale. Ton
Lud pak sa Wjernoszju pswindze, a teſj Vordareſtaj
njetk woſo i we Jastwi. O koſka Rosnosz sa Czo-
wistwo, so dyrbja ſo taſtelej Saſalwoszjewot Zon-
ſkich jeno powedacj! — (Wy budzecze ſo hiſch-
czen ſpredawskeho Krucha dopomnicz, ſo we
Francowskej teſj jena Holza ſwoj zyly Dom, Ma-
na, Macjer, Bratra a dwje Ssoci ſkonzowa! —)

We Wyrtembergskim Wistegje sdorſi ſej jebny
mlody Holz a mloda Holza na jenym Duſu i Indom
ſawdaschtaj, dokelz tej Holze v Forminda necha-
ſche ſo dyrbji ſebi mona teho wſacj, pschetoj wonk
bohatſi wonju wojovalchu. Nedželu predy bjesch-
taj romadzie Bože Wockasanje wujiwawej. —

Texty we Mjeſazu Meje 1811.

Na Nedželu Jubilate:

Synt. Jan. 11. St. 25. 26. Scht. Jesus praſil ic.

Na Nedželu Cantate:

I. Korinth. 15. St. 42 — 45. Scht. Tak ſo tejſic.

Na Nedželu Rogate:

Galat. 6. St. 7 — 9. Scht. Nemolče ſorc,

Na Bože Štyſecje:

Hebr. 1. St. 1 — 3. Scht. Jako Boh weleic.

Na Nedželu Exaudi:

Jan. 14. St. 16 — 18. Scht. Ja zu teho Wotza ic.

Wukoženje teho Hohr jedawka we No. III.

Djen ſa, pschetoj djenſniſchi. Djen Juſi
Gera rjeka,

Serbow jenicijski

Nowiny nescher.

Mjesečne pismo:
Epowicjażemu Kościołowi
wot Podawskow na Gwojewi.

No. V. Meja 1811.

Ton nowynarodzenni Romske Kral.

Każ wele Dzjecji je ho wot Hadama hem na
Semi narodzile, da wjeszje se żanym neje ta jka
Wożebnoż ejinsena, kajž tym prijenim narodje-
niom Gsynom Napoleonowym, kijž jemu j̄ ho
mloda Mandjelska, na 20. Daju Mjerza Do-
polnja we druhim Bjertelku na 10, porodził,
schtož vižom bje we predawskim Krusch spominje-
ne. Nasch Nowinnyoscher budze jeno njeichco
wot teho scheho spomnicz, schtož je ho scho itam
malym Dzieszjom, a jeho dla eżinito. Gsudicje
moji i swarzjo, kozidb ham kajž zecje, te Wjeze
Eiž zu wam ja i krotkim wupowedacz, ale prajicž
njeicho stemu neham. —

Smolom, kajž bje ho ton Hulcik narodzil, won
yon Titel: „Romske Kral,” došta. Jego
zecje išlo. 5 Mac.

Narod sinolom schje Swony we Parisu a 103
 R. Onem pschi po edachu. Te je bo tejj wens ato
 lich (?) franzovskich Mj. stach stato, tak ruc je,
 kaj je tu Powels nuztrechita. Hischezen tonhami
 Dž. n., Veczor Gejich, ton Prinz tu Predychezeno
 zu dosta; tu p. atu Ehczenu budje - swjatocj. ic. fu
 vostacj, (deudj bo to h. kie jas post ujet ita je).
 Vichi ces Ehczenu bješčcaj Kmotraj: Wulthier-
 zeg wet Wyjb ita o Walski Biziakal. Napoleon
 kam swoj ho Esyna wosche Dupp djerješne
 a Kmotra jana nehje. Teho Dijssja mena budja
 pleciyatej: Napoleon Franz J. Šef Karl. Njem-
 ili Rejjor, romskiho Krala Džed, je njetio pich
 tej wulckej Ehczenu k Kmotrej proscheny. So tu
 czi druhsy Kmotrjo budja, to hisa czen nej sna
 jomne. Te Dijecjo tejj sinolom po tej prjenej
 Ehczenu val Ordeny dosta, menujzy ton wa i ki
 tej zeljnej Kralj a ton franzovski teho Ehrele-
 giona (Ezeljnostata). Tejj se Schwedjan kej
 sa e jemu schwedjski Kral ton Serakusti Dr. m
 po laci teho Dojka nej jena Lysaversku zo a
 ste o Mjesika Fonteneblo, ale jena i ma št owa zo
 na jeneho Mužu kiz s Winom mikuje, we Jen in
 Pečinjstzi (Vorstatt) wot Parisa. Rejjork a
 romski Kral itaj robač tak scrowej, so ljepe bydž
 nemozetaj.

Jako franzovska Rejjorka porodjeſche, da Napoleon
 nekje wot nej pichinichol; potom wie se žortami piac
 ju: so je radi jo pschi i nej Vitvi yacj pschi Poco-
 dži byož. — Uta romskego Krale porodnym D. su
 hijom

hijom jemu njechtu Pišmo pschinjske, we kotre mž
bu wo njeshto proshveny. Tego N. n. Napol. on-
tiz runje pschi Relep, q st. jesche, we kotrejž romski
Kral (se hvojimi Ordynami?) ležesche, te Piš-
mo rwa a pschetasowa, a a to pscheczelne wot-
molvi: „Schtuz je smjerom, ton dowoli.“ (Rom-
ski Kral njeszje tedym runje neplatasche.) „Bone
budje po stacj, we dient teho Krala wot Ro-
ma.“ —

Dyz budje romski Kral (kdruhemu M. lej)
chcjeny: da budje we zytek Franzovskej wulkı
hvojoh Djen cjinjeny; we zytkim Kraju bu ja
schake Swony swonicj, schje Truby trubicj, schje
Pscheczelje piškacj, schje Truny syncezj; tchijq
Kumsatario hvoje Kumschy pokasowacj; sch už
jeno budje mož, da budje Hoštingy hortowacj,
Khudnyh schpassowacj, Veczor hvoje Kejje se-
richeskimi varbenemi Sampami wobšwjeczecj, a
satu može to scho wupowedacj, scho scho prjotko-
pojdje?! O so budje fajke Wezelje kiz jeno ho
muglicj, ale niz wopiszacj da! — Nijom njeck je
ho wele teho scheho stato. We Hamburku bjeđu
ži ii hvoju Žyrki (Sinagogu) wobšwjeczili, a
be druhimi Schuczkami tež tulej widzicj dali: Boh
je wulkı we Nebju, Napoleon bes ludzimi. —
Grajskimlej a tehorunja Powjeszjemi su njeckles
Zajtonki zyly Čikap napeljene bylo. —

Ceilon a Trin id a d.

We pred. wsi im Ruschi bu šlubjene, so budjes
caj tej Rupi; kiz Brittanijy wedjelsj i doz i khe-

wachu (polabojče na 28. Stronu) wopisanej: to
nech ho da skročim stanje.

Zajlon (tež Selan, Selandiv, a we malabas
riski Ryczi Laska, to je: ſwiaty Kraj) je jena
1740 [] Mil wulka Rupa we tej Indiſkej Kra-
nju (Oſtindiſkej, wot nas knajmenschemu 1500
Mil daloko kročmu Ranju). Britanszy jeno te
Brjohi wot tej Rupa wobſejdja, kiz pak jich tož-
de Ljeto psches 60 otawſend Tholerjow wjaze Koscheu-
ſa, hacž jim nuzpschinj ſu; ſnužkaci ſchelzy indiſzy
Gj rscatojo knežo. Na tej Rupi je wele woſokich
Hohrow, wot kotrychž ta najvoſcha Hadamow a
Ho hr a rjeka. (Schtu wje hacž tam gor ton Pa-
radies bnt nej?) Koſt je tam horzy, colla ſtrony;
tež ſu tam husto Semježrenja. Zajlon pſchme-
ſe Skoto, Šljebero, Koper, Zeleſo, Zyn, Woſ-
koj; ſchelke woſebne Ramenje, jako: Smaragde,
Kubine, Safire, Amethiſte, Topaze, Pjarlje;
wot Płodem Zimmi, Popor, ſchelke woſebne Wo-
rechi; wot Skotu ſu tam Elefanty, mulke Hadu
a tehorunja knamekanju.

Trinidad je we Westindiſkej, aby tej Indiſkej
Weczoru, a leži wot nas kročemu Weczoru
knajmenschemu 1000 Mil daloko, ſady teho wul-
keho weczorneho Morja. Ta Rupa jeno je 78 []
Mil wulka, na koſtrej njebye 38 tawſentow cjo-
nych a bjelych ludzi bydli. Na tej Rupi Zofor,
Tabak, Indig, Bowma, Himbjer, Koffee, in-
diſke žito, Muſhykota, a ſchelke kwarenju Dre-
wo a t. r. coſje.

Bonapart, a te Čjeto 1803.

Na 19. Čebr. Bonapart cu Nejednotu bes Schwajzarski n̄ smjerova. Na 25. buchu psches neho we Wotpoladanju n̄semskeho Kraja schreke Pschemjenja wobsankujene: k Hexempelej, Hildesheim a Erfurt pschindje na Bramboršku (Prušku), Wyrzburg a Bamberg na Bajersku ita. Na 18. Meje Britanska snoveho Franzovskej Morju pschipowedzi, kij teži hacj njetk hishczen traje. We Jun. Franzosojo na to Hannoversku wobhadjichu (kij Britanskej skuschesche). We Jul. Britanszj te Rjeki wobljenechu, kij s Hannoverskej do Morja bježa; we Aug. njetore Walske Mjesta pschi Morju a we Sept. njetore Franzovske. Na 27. Sept. bu na 50 Čjet postajene, so budje Schwajzarska Franzovskej werschjedch Wojnach Wojskow k Pomazh dawacj. Na 4. Nov. bje Bonapart we Boulogne (to je jene franzowske Mjesto pschi Morju napsyecjivo Britanskej) do Kotrehož Kraja won zysche, ale tam n̄pschindje, —

Schoz ho daloko wot nas we tym Čjetci (1803) sta, je skročim tolesj: Na 27. Meje bu Mekka a Medinah wot Wahabis kich nuzvocate. (We No. III. a IV. sje widzili dje tež Mjesici staja a schto Wahabizm ſu) Na 23. Sept. Britanszj we Ostindiskej tja Marattow sbichu a na 30. Dez. Mjer snim sezinichu, a psches to tožito Kraja wot nich dostas chu ic. (Wot tych Marattow a sich Kraja, jeli so budje ho hodožid, njeschts we pschichodnym Krešcji)

Powieszja wos Wojny.

Se Schponskej a Portugalskej su wajne Powieszja nuztrechito. Sewischeho je widzicj, kajke gie Statje tam Franzosojo maja. Pola Radiza bje na 5. Mierza nijedzie 16 abn wjaze lawsentow Britanskich a Schponskich, kajz ho sda, Franzosow wot sesa w nadpanyle, na koczymiž Dnju ktero lewawa Bitwa prijekpadje. Franzojoje zwat sa njeftore Dnny swojego N pschechela wsakho sanachu djejj bje hem pschinscot, ale kajz ho myslici da, da su wele czerpili: pschetoz woni bjechu mucjeni Tydzen docho te Woblenenie wot Radiza hohrjes bjenyci, a sa ton Czaj moze Nepiszczel wele Sakkody nacjinicj. Woni kami pižaja, so su 1,300 Mužow na Morwach, Wobschłodzenych a Jacych subili; bes koczymiž tejj staj dwaj Generolaj, jedyn morjeny a jedyn popanjeny. Tejj su jeneho Hodleeja a njeidho druhich Wjezow subili, woni pak sa to Nejsch cjelej z Kho oje, 4 Razonny, 700 Mužow ic nocnejsachu —

We Portugalii ho Franzosam nuscho lhepe nejubje. Ton Kraj su got zp j. wsako strumowacj dyrbeli, dokelz tam nitcho wjaze juz nemiejachu. Wonii su sk ro 3 Tydzenje dolho (w i 3 hacik a 2. Mijer) i Wepeczizu czaigli, colla pak jeno kojdy Dzen nijedzie poor Scundow doloko, dokelz bjechu jimi Britanszy schwadrom blisko sa Kribetom, tak so bjechu woni nusowani, pschetoz wobarajo josc; pschi kotrej Skladnoszi Franzosojo tejj wsaho njeftore sta Mužow a njeidho druhich Wjez w subili, colla pak tejj wsaho Nepiszczelej runje tal wste, aby hizyczien wjaze, sesyłkodzicu. —

10th Djen Mjerza ho ta schponska Izverdžisnič
Badajoz, na portugalskich Mjesach, Franzosam
poda, djejj woni 8,000 Jatych, 17 Kanonow,
wele ransend Puntow Pulvera a druhého Číhap a
dostachu. A tak je ton 5th Dijel franzovského
Wejska' sa dwaj Mješazn (Janr. a Febr.) droje
Izverdžisni (Olivenza a Badajoz nuzval, 22,000
Majow rosproschil, 25 Khoroj. w sak, 17 000 Jat-
ych sejnik, bes kotonuž je 18 Generolu a na
1,200 druhich Woschich ic. —

Pala i j dalmaziskej Kupu Lissa bjechu na 13.
Mjerz Franzosojo a Britanszy na Morzu roma-
dje stocili, djejj po Rusi Bjec kovanju Franzo-
soje poor Schissow a vjieschtu ludzi subidu; tejj
Britanszy w le menje Schkody nemjej chu. —

Djejj ho ran'sche Morjo spolnionzischim sjenog-
cja (predja Deniskej, Schwediskej a Norwegie-
skej) maja Britanszy tu denisku Kupe Anhole (kij
je Milu dolha a pol Milje sc je oka) wot 17. Me-
je 1809 mobhadzenu. Tu zydu sim Denijo na
26. Mjerza wsažo wotterwacj, kjomuž bjechu ho
bijom v. wno hottomali, ketrež Pijotkowacie pak
ho jim zylje neradzi. Wonj z Krajem Schurim na
tu Izverdžisnu bjeħachu, kij ho tam nameka; 50
Kanonow pak, skotich; Kartesche do nich lje-
tachu (co hu male želesne Kulki, tejj drudy Kre-
chi želesa, do Kanonow idowane) jim cejko du-
dji skonzewachu, so dyrbjachu stymi sbocknymi
wsužo na hwoje Čihomu cjełknicj, kotrež hiszieden
potom wiažo wulki Wichor rosjehna. —

We Mjerzu bjechu ho Britanszy po hollend-
skich Wjoroz widači dali, djejj pak pej na Kraj

pschindz swjericz na smjejachu. — Nunke tak tejj su
Bo hizom we ran'schim Morju vidjeti d li, do ko-
treboz jedza ketsa swjaze dyzli so Schissami a sve-
le Wojakami pschindz. — Lehodla tejj budza schwed-
ziske, deniske, meklenburgiske, pomerske, prus-
ke a russowiske Brjohi (predza kochych Krajuw ran-
sche Morjo je) sewschickimi tych Werchow, kajz
tejj s franzowskim, saksonsckimi a polskimi Wojakmi,
bylnje wobhadzene, dokelz ho nowejje bje moli na R:oj
wuljess. — Ej nem Ssłowom: ketsa hisaczen
mozemny wulke Podawki doczkači, p chetoj mosche
leholej s heho tejj Rusza narwshello druhe Blaki
Swojim Wojakam czonycž da, a carlowski Kessjor
je ketsa spoldrastataresend (150,000) Muzemi na-
pscheczimo Ruszy czonycž. — Tejj we Neapelskej
a drugich Blakach ho scho knowemu Wojow nju
hottuše. — Won je ważny — czmowy Czaſ!! —

Text w Mjehazu Junius 1811.

Na Sswiatocznieku: Joel. 3 St. 1. - 5.
Scht. — Na drugi Sswedzen Sswiat-
kow: 1 Korint. 3. St. 16 17. Scht. — Na
czeczi Dzen Sswiatkow: Romsk. 8. St.
24. - 27. Scht. — Na ſw. Trojizu: 2. Ko-
rint. 13. St. 13. Scht. — (Na drugi pokut-
ny Psalt: [14. Jun.] Dopolnja: Jerem.
2. St. 13. Scht. Popolnju: 79. Psalm 9.
Sch.) — Na 1. Nedził. po ſw. Trz: Hebr.
3. St. 12. 13. Scht. — Na 2 Nedził. po ſw.
Trz: 1. Jan. 1. St. 8. 9. Sch. — Na ſw.
Jana Czczenika: Luk. 3. St. 7. - 9. Sch. —
Na 3. Nedził. po ſw. Trz: 1. Jan. 2. St. 1.
2. Sch.

Eserbow geniceti

Łukominy nescher.

Mješacjne pismo:
kpon učajemu Restucjowanju,
wot Podawków na Gwiceti.

No. VI. Junius 1818.

Wohenjowe Neboža.

Što te najważnische, kij ſu ho we krofim
Czatu tam a hem poato, gemy oſtejnož, a ſte-
ho tu Wiesku k Wutrobi wlač: ſ. ſchaf u h v
hacj snajwetschej Adžbiwacju i Wohenjam w-
oko khodzili, a tak knewow ajenju wak Hube ſte-
wo a Grudobu wot nas a naszych Gospodow wot-
wo rociili.

Na 6. Dnju Mjeraža ho we Lubiju 42 R jinu
z ed žitawskimi Kotami wotpali, djejj rej ſo
dwie ne je jenež Zoskej, i na wokolo 70, ta dru-
ha val 13 liet staru, ſobu spalischcej

Zon 8. Dzen Mjeraža ho ſtora ta goda Wes
Hetzheim we Wifaliskej, menujzo 44 Domo-
ſtich, 42 Brožjow a druhich Izarej. wolo
gali

Te Mjesto Misliniee, we Polskej, so na 22
Mjerz. zylo wotpali. —

We tym hannover, kiz Blaku Kohlenfeld Woch
hen na 26. Mjerzu sa jenu Schtundu 153 Lwa-
renjow, jeno Dijeci a 105 Kruchow Skotu do
Popla položi. Tak rošnji ſapate bje tam te
Plomjo! —

Na jenu Schtundu so we Nieder dorla, West-
felickej, ton 20. Dzen Mjerza 61 Domstic, 44
Droinjow a 101 Kredjow ſewſd lekumi Wjezgau,
počes jedyni ſtasa u Wohen ſpali. —

We Moži k30. Mjerzej bu ſtord te zylo Mjesto
ko Neumatiel, we Kraiu, yuz do za Rejzeho
počes Wohen ſhwiane. 153 Rejzow, 30 eſ.
Dud te. a 137 Egliwifon u ton rošnih Wohen
spezera; a moiche teyo viſchczon bu wele ludzi
wobſchodjenych.

30 Rejzow wel tej rhanej Wſh Courtlort, we
Etwazortek, luchu na 5. Daju Huperlejez
we ſara krokim Quazu, Hubenſtvo Wohenha.

Do njeſti te malo Rejzow, bu te Mjesto Ni-
chow we Westfalickej, kiz 236 Rejzow rachnuje,
ton 24. Dzen. Hori, počes Wohen do Romadn
Popla poſchewobroczone. Te Plomjo bje tak ſu-
rowej ton aze, to možachu cji Wobylterjo ſedom
kweje źiwenje retcowacz, a njeſti pod ſiej Niebe-
hann bydla. —

Ša iſko to pak neſci ewazi te Nesboje, kiz je
te Mjesto Deb ezein w Hungerskej vorrechilo.
Bani bje z Drayz poſperat, menujte ton 3. Re-

a. 16. Djen Hiperleje, Posjdy Mol wulki Wohen.
 Na 3. April hizom su tam 2000 Rejjow a 30
 Parshonow a wele Skoru spali. Bes tynnem
 dzim bjechu njekorre Scheschnedjeticje; Wobsch-
 odjenych bu 200 Czlowikow. Njek pak psches
 3000 Rejjow, skoro te zytle wulke ale hubenje
 twarjene, Mjesto we Popeli lejti, a psches 20
 tisoend Wobydlerjow su Kryt subilli, a cji ihot-
 kni glichczen tejj cisekaja, doke j je si h cajka Ros-
 ba wobdala, so mjenja, so zytle Mjesto bohrje poindje!

Nedyrbja nas tajkej strashne Znamenja nu-
 ejici, pak bychmy n schu zku Redzvliwosz, tejj
 hizom pschi Twarenju n schich Wobydlenjow, tejj
 pot m a so bychmy je n samis vkrili, s inje na
 ce skejili, so by my nasdi. D my a Kubla. naj
 smo nashe zwierje na tajkej studne Waschnje
 nesubili?!

Marattojo a jich Kraj.

Marattojo su ten najmojnihi vojeski Lub
 we Quindiskej. Boni su Popano, colla pak
 schick drube Bi cy beskobu czerpja, a mozi na
 200 tisoend Muzow bylai, swetscheho Jutni, do
 Pela czannej. Jich Kraj, kij je 16,804 rojdy
 katy. Nil wulki, bes syn Seitskim Krajam
 (tejj je tejj skoro scho t t kasi we Maratskim),
 bes Sretia skimi Wobsejdenemi a Indukim
 Mysom lejti. We nim rojito gje schtoru nejl-
 jeko Dwiles Rau mot Rosen, Bunsu wat
 Mazar, Ho far a ruy n, kij pak colla hiz
 pod syn Puisaway Geju, me jego tejj p

neposluhaju hoči když ho jím luhí, aby byl řád
te mu rovnou ráni. Tam by může Pustýnec ale
puk i sej mele plo neho Kraja.

Bonaparte te t'jeto 1804.

Sa Bonapartowym żenjom je sich psch to
wele stat, ta toż te N popschecje cjni, duż je
aspektuż Czlowit tak sbożomny, so ho wochy tych
kwoj po kiu ja postkense. Egi czjo franzowsip
Generel jo Moreau, Georges a Pichegri bj chy
celiodia lejz v-s- obu mobjankujsi Bonaparcji źi
to nje wudajtyc, schetj pak bu ſemu na 15.
D. rycer. džene Georges sa to na 25. Jun.
Lomi wiby, Moreau bu ſkoj wuhnach a Plo
Cieg i. mi go ſda, p ecy hucj Saitam doſta
wujnje. Bonapart p k bu, croz hraſim wele
N psc eczelam, na 18 Mje ſfranzowilemu Rejo
žo i posbjiñ no a n 2. Dej ſtemuſame m
wot Vanſcha we Parisu kroñwany i kbo vanq,
a daska te Mene; Macoleon I. (Prjeni). —

We tym czasie (1804) Brytanii i g n ma-
ratkin Fj. richen Holtke w Ostindii jek tre
Bitwy dobytu. We Miejsce tej ce fra zo mle
Wojsk zdjense Surinam we pswipolnachim. Zme-
nik nuzwachu, kij je s dje zo Mil delki 25
D. il si le oki Kruch n uje je bo tawieni Worp-
terem, bes ket y iz su zo tawise row S. klo-
vojo. Su man je ruch wiele Injorem a mu sich
H. tom dla nest owo ale pak bokaz Raja na
Ressesu, Bokeru, Dzwini. I igu, zo su,
Himberju, Czumatu, Bawzacha t. c. —

10. Jun. njemski Rejhor Franz II. tesi kon Lit iz
Rejhor wot Ostroja (Junij 1.) goh jecosa. —
N. 12. Dez. Sapońca Belicanstet Wojna
Plaßpowedzji re. —

Mjerko na sahodne Podac ja.

We tym hungerstkim Mjesecu Dicu mjeješte se
na wińarska žona psched voor Ljetam w alk
ke ſe pſchba kyodžic, a dokež ji na Čamože-
nju vrachowasche, da ſebi wona leneho žida,
kiz ſtowdeikimi Wjezam i moklo kyo ja, ſavola,
ſteuz wa ſ vo, wsa jeho Wohru, rereuba jeho
Cijelo na Rukki, a neheſche ſe do Korb ſkladze-
ne do tej Rj ti Donaw cijis ge; du pak wot nje-
ſoko welscherjena, cjecky, a wostaji ton Korb
ſky n roſrubaŋ ſtocom ſiejo. Po njeſotrym
Cjazu wona njeſcko wot ipch rubjenych Wjezom
pſcheda, a pſches te j j e Mor darſtwowohn pſchin-
dje. En Čud je njeſek pſchinſer. La Mor-
darſta je (dokelž jeno vje ſi tii wona ſkonzowa,
kajz bñ to tesi Cjlowik nebyl na Cjaz ſirvenja
da Jastwa a tojde Hertelljeta k-ę P-akam wot-
ſudjena —

Na 15. Mjerz ſtej woſhokej Hohry Ši npon
(a walskich a franzowskich Mjesach), pſches ko-
čuž je Drova wedzen) jedyn Poſkoju ie Šs. no-
kami učro woſhoko d li p dje. 14. Dijelacije-
jow p tu teho Ko ſi na Šteč yku vlaško hoh jec-
ſci uccž, ale wulf. Kuli Šonježa (Luwina) ſi
woſche nich delje pſchibjeza, ičikich pſchibjeza.
Cjelio a ton Poſivočomej Dovilkoz ſaretujoz

Uži druhý woſtvo pak buchu Maſajtra morbovi ſe
Eſnjača vneženeni —

We Louis Franzowskeſ je jena neſklyſchaga Knis-
cjomnoſz priotkpanyka. Jeneho kli Konje a Boho-
ſy poſchciuje znehu ſi Ludič do Škazjenja ſtorcjiči.
A tak ſapocjachu woni to? Cij ſpojni we Mo-
zy do jeho Rodje ſaljeſetku a ſchjem Konjom —
Jaſuči wurjeſachu! —

14 Mužow a tojžto Konjow a hořejſeſho Ško-
tu bu we Dezembr. 5. L. we Bannatſkim, Hun-
gerskej, moč jeneho ſkazeneho Welka ſkuſani; a
položja tych Ludič a Štotu pſches to živjenje ſubi.

Na 23. Febr. jena Bjergarka we Kopreinik,
Hingerskej, 4. Holečki porodzi, kli pak ſchit-
te po nusnej Ehcjenzy wuvarjechu. Macž je ſtrowa.

We prjenich Dn̄jach F br. bu we Ljion, Fran-
zowskej, jene Dijecjo chcjene, kotrehož Kmot-
uje 87 a ta Kmotu 105 ījet ſtara.

Jena Holza, 18 ījet ſtara, bu we Gent, tež
Franzowskej, ſapalowanja dla, k ſomerci woč
hudžena. (Pſchichodnje budje wjaze ſeprunja Po-
dawiorow pow dane.)

Wojuske Poweszje.

Pſchi Konju M. a ſpecjalku Haperleje,
bu czi Rebellioje a Brittanzy we Šchpeniskej,
Franzowske Wojsko nawſhých Stronach nadpa-
devali, ale na žany n Boku vo to ſwulſim
E bežom ſtalo neſ; pſchetož, hac̄ hjechu Šchpenſ-
zy ſchudžon ſi qmischia ſeji ſjepe ſtejachu: da
bu Franzofio villa ve je wuſhikni a wutrobiči-
mi dyžli tamni, a tehoda žau datie neſpſhindzechu,

A te yle Bjechtowanja nissko waznische fachu
 necjenschu, hacj so vj t e sta, aby tamency,
 ludzi zivene subi a Echfodji pschindze. — Te
 n ikylnise Bjechtowa je bje na 3. Apr. sime
 Dzjelom franzowskeho Wojska, kiz na portugalski
 byl Mjesach wokolocjaha. Bjechtanski bjecha
 25 tatusend Muzow bylni, a sabichu abz wob
 schledzichu 200 Franzosow; woi pak, kaj Franzos
 sojo mjenja 6 by 100 Muzow subichu. Na to
 su Franzosoju pswego dale s Woka czanski. — Te
 3 taverne Vlaki Campo - Major, Albuquerque
 (Albukerk) a Valenza (na portugalskich a schponsk
 kich Mjesach) su Franzosojs wobhadzili. — Ale
 Schponskim je ho tejj radzito henu Ewerdzisnu
 Franzosam wotiersacj, a zw i psches Piheradzies
 nje, menujze Figueras, ned. loko wat franzowski
 kich Mjesow. Czi Wojski bj vu njeschte Pe
 nes rosali, a sa to Schponskim w. Rozy nuz
 pschecjili, djejj buchu 40 Franzosow jecji. —
 Geym Rodzicjewom Moncoul, tejj we tam
 schponskim Dzjeli Kraja Kataloniskej, zydu
 Schponszy hijom predy teho tejj tak sezinicz, ale
 tam buchu sjebani. Ton franzowski Poruczer
 zwar tejj tak czinesche, kajz by zyl do teho two
 licj, jako pak woni we tej Rozy 120. Mjerzej
 2000 bylni a sime Penesami pjdniczejedzu: da
 jich Franzosojo nadpadzechu, konzowachu 800,
 wachu jimi te Penese, a Schponszy dyrbjachu cze
 nycz. — Jedyn 3 Duz it i y wulki Wichor,
 wat 27. — 29. Mjerz., je Britanskim pola
 Radiza 150 Schiffow; abz zebujem, ikujt.

Russa a Turka hischeren ho nejstej řečela
bit j., ale hettore je scherko ktemu; colla p. t t. jí
š. i da, so zetek ho s Dobrem sjebranacj. — Ture-
kowksi Kejstur t. j. se senemiu ſvojemu P. Inenu-
kresi w Egipciowſkéj porucjil, ſc̄tarose tam
na nich Wu abiskich cjanrcz, a ſim te ſwojce
Mjesta Maka a Medina wotterwacj; ale cži vlo-
žom ſu ho teho Džela Arabijsk i mnozovati, kž
Jemen rjeta, ſu tamneho ſje ſahu uj je 1000,
a po ſchickich jeho Schazew, i o Mill. n. Thos-
kej winejtych, ſi ojow li. — (Pſichod je puto-
vjen njeſchlo ſtamnejo Konga Šenje.)

Njekotrie z ſtrukti pižaſa, ſo budžave Erfurte
cži wſ. ſu, a zwa cžjo wulgu Werchojo romac te
pſati dž. — Vlajchu pſichodnu Blažkoj te ſty
Šawjeschk kryje! — (Dieapelska Kralowna je nimo-
tra vſchi romi kdyo Krala Cvezenju ſswjatocj-
nicžtu. Te Cvezinsa budža zlyk vježbaſitaz. —)

Hohrješawt.

Schto je to: Bon Bohu ſlujeſche, a ſenje
verjeſchesche colla ſbožn ne u?

(W t ſenje pſichodi ſe)

Texty we Mjeſazu Julius 1811.

Na Dompriccanje ſw. Matije: 11g.
Pſim. 14 - 19. Sdt. — Na 4. Viedži. po
ſw. Trz: Tit. a Et. 11. 12. Sdt. — Na
5. Medži. po ſw. Š. z: 2. Pjetr. 1. St. 5. -
3. Sdt. — Na 6. Medži. po ſw. Trz: Galat. 3. St. 24. Sdt. — Na 7. Medži. po
ſw. Trz: Koloff. 3. St. 12 - 15. Sdt. —
Kuma die bnižje ſe Texty vježbo ſaticej ſtajanej.

Sserbow senicjli
Nowinynoscher.

Mjesečne pismo:
k powuciażemu Rosyjeżowanju,
wot Podawków na Gwieceji.

No. VII. Julius 1811.

Spomnenje Fredj Ljeta 1811.

Njekotsi wot was, lubi lasowarjo teholej Pis-
ma! bychu radzi widzili, dy by by njekolej, kajž
bje šlubjene, tež hishcjen ſrebja kojjdeho Mje-
ſaza Pschikwadk woħndawany był; haj hishcjen
radischo bychu je widzili, so by kojjdu Ħydzen-
ton Nowinynoscher pschischol. Kajž rady tež
bych ja tych gadańje smjerowacž był a mol
(pschetož maleho Kuma dla byrbi we
naschim Pižmi hishcjen pschezo wele wajnych
Wjezow prejcž wostacž, a schtož budje prajene,
byrbij he scho jara skrotkim stacž): da dyrbu ho
ja colla po tej wetschej Romadji rychtowacž, kiz
bychu zwar tež radzi wjazy lasowali, ale dokelž
dyrbja sa Mjeſaz — Kroshik wjazy dacž: de
geje lječa.

radisjo zylje wostlupja. Taikichlej je brajlich wele ludzi, — a bes Sserbami znano najvojazy —, so ho jim Kreschik sa wujitnu Wjaz cjescho dawa, hacz k Hexempelej we piwnych a palenzownych Rejszach a na drugich kniczonnych Blakach, prejzmerajo na Mol wele Ssljebyrnow, haj ja drje mozu prajtez Tholerjow! — Tolla pak ja tu Nadziju hohrjenedam, se budje moz ton Nowiny noscher Huszizscho wohndawany bydz, dyz jeno budje preby tak daleko pschindz, so budza ho cji Wuczenischti bes Sserbamibole po nim, a woshebje po tej heriskej Rydzi, schudjom we zylym Sserbowi hohrjebratz, a tych Newuczenischich bialektemu sbudzowac (kajz ho to hizom tolla we njeckotrych Wojsadach stanje, schetj ha swulkim Djakom sjawnje sposnaju). Potom, dyz budje tych Botberarjow wjazy (woni tolla pscherzo pomaku pschiberaju) cejj budje moz na te Czischczenie wjaze wajene bydz, kiz njeck brajlich trochu sara hubene (smol we No. VI.) wuyanje. Czischczer je mi slubil: so ze kketu ljebsche Pišmicki ktemu bracz, kiz budza ho lohje lasowacz. Bydz eze tehodla tak delho sczerni, a djerz koszdy na tym, so bydu ho Lasowarjo pschisporelli: da budje ho borsy huszizsche a renische wohndawacj moz; njeck pak hischczen dyrbi hacz dalje schicko pschi Starym wostacz. Von Wohndawar.

Napoleon, a te ljetu 1805.

Schetj Napoleonona sameho nastupa, da bu wen we tym ljetci cejj walsti Krat a ton Republik

blisk bu Kralestwe. Na 26. Meje ho won sam
stej jelesnej Kronu we Majlendji krenowasche, kiz
tehodla tak rjeka, dokelz na snuzka jelesnu Ryn-
ku, wot kotrej; mjenja, so je wot jeneho Hos-
sja s Krystusoweho Rschiza czinjena. Hervak je
we tym hjetci tak wele wažnych Podawkoru prjotka-
schlo, so neje možno, Ruma dla, nawschje spom-
nicz; my da zemju ho bes tymi Wažnoszjami jeno
tých najwažnischich dotknycz.

Na 11. Hpril. ho Rusia s Brittanjskim a na
9. Aug. tež nijemski Kejor žobu pschecimo Fran-
zovy sjenoczihu, a na to bu tym ejom Werham-
na 1. Okt. wot Franzowskej Wojna pschipowedze-
na, skotrejž bje ho Bajerska, Württembergška
a Badenska sjenoczila. Na 6. Okt. ho vrjenje
Puki pola Donawerch spoczachu; drugi Ras bje
na 14. po Ulma a Elchingen, a na 17. Okt. hš-
žom ho ton nijemskeho Kejjora Generol Mak' we
Ulmi poda, dježž Franzosojo na 24 tawsend Jat-
ych, 60 Kanonow a 40 Khorojow dostachu. Na
13. Nov. hžom buchu Franzosojo Wini a na 2.
Dez. ta mjerkovalnihodna wulka Bitwa pola
Austerliz prjotkpadze, dježž ejzo Kejjorojo (Nap-
oleon, Alexander a Franz) poruczachu, a kotraž
na mobimaj Boskomaj ujedje 18, to je romadzje
36 tawsend Mordwych a Wobschodzennych Kosch-
cowasche. Bosche teho hiscejen Franzosojo 20
tawsend Jatych sczinichu, 150 Kanonow a 40
Khorojow dostachu. Na to bu ton 26. Džen
Dez. we Pressburku, Hungerskej, Mjer sczinje-

ny, psches kotryž njemski Kejjor telle Kraja sibi, a koyde Wojsku cjenische wsało do swojego Kraja Dom. —

Njek momu hiszczien tolej pschejndż: Na 4. Jun. bu Genua (64 [] Mil wulki Rusk Kraja) i Franzowskej storczyń, a na 5. Napoleon swojego pschirudneho Ssyna kwalskemu Vizekralej sczini. — Na 21. Sept. Neapelski Kral Napoleonom Swiastk sczini, so necha na żadyn Bot pomhacż; na 20. Nov. pak da 34 lawsend Russam a Brittanjskim Morja do swojego Kraja napscheczivo Franzosam pschindż, a na to jemu Napoleon (27. Dez.) pschipowedżi: so je Kong sseho Knestwom. — Tera ważna hiszczien je ta wulka Bitwa na Morju pola Trafalgar (nedalo-ko Gibraltar we Schponskej) na 21. Okt., djejj Franzosojo se Schponskimi swoju żytku Flottu, 19 Dnykschiffow ic.; Britanszy pak swojego najwuschińskeho Jenerolu na Wodzi, Nelsona, subichu. — Russowski Kejjor pschi Spoczątku Nov. pruskiego Krala a nascheho Kurfjerschtu wypęta, a spruskim Kralom na 3. Nov. we Potsdami, pschi Friedrichowym Rovi, we Mozy, ton Sslub scziniştaj: we Europi stały Mher wudżer wacż. — Na 15. Dez. tejj Napoleon we Wini pruskiemu Kralej Hannoversku klubi. Pruszy (bramborszy) Wojazż te ljetu tejj, tej bliżej Wojny bla, pschi wejzornych saksonskich Mjescach siejachu. — Na 21. Okt. tejj Schweda Franzosy Wojnu pschipowedżi. — Na 24. Dez. Britanszy.

ransz̄nym maratſkim Fjerschtu Holkar, we Ost-
indiejsk̄, Mjer ſejinichu re. —

P r o w d o s z.

Ta Holza, fij na 13. Jan. Nana, Macjer, Bratra
a dwje Šsotsi ſkoncowā (kaž je we No. III. wo-
pišane) na 20. Mjerza we Moulin ſranzowskej,
Łowu wotczatu dosta. Wona hu we čerwenej
Kochli, a zylu Łowu do čorneho Kubečka sawi-
ciu, ſhudnemu Blakes wedżena. — (Talej Po-
wesz je hijom dyrbjala dwaj Molje Kuma dla
wotstorzena bydż.)

Wele Wažneho ſe Schponskej.

Dolhi Čjaž ſem we Schponskej tak husto a
wulke Wjechtoranja bylo nejžu, kajž ɯjetsa Ma-
lheto pschezo ſu. Schje wopisac̄ my na drobne
nemoženj. Dyž ſchickē komadzje ſcjenjemy: da
ſo ſda, ſo Franzosojo pocznu pschjerawac̄, do-
tež jim jara na Žyrobi pobrachuje. Tehodla
dyrbjachu na 14. Hprl. tu Twerdžisnu Olivenza
a na 10. Meje Almeida wopuschezic̄. Te ſyre
ſylnie Rodžischičja we Almeida pał Franzosojo pre-
dy ſ Pulverom do Koſta ſlecžic̄ dachu, a potom
ſo psches te nepſchczęſſe Wojsko pschebidu. Teſž
Badajoz je wot Brittanskich woblenjene, pschi
kotrejž Twerdžisni na 7. Meji Rusk Bitwa
prjotkpadze, we kotrejž Brittansz̄y 20. Woskich
a 900 druhich Wojakow ſubichu. Na 16. Meje
pał, 7 Schtundow wot Badajza, jena poſzedma
Schtundu dolho trajaza Bitwa prjotkpadze, w
kotrejž mjeſachu Brittansz̄y ſjich Gjenoczenymi

9000 Morbwyh a Wobschfodzenyh, ale kofraž
nitscho neroshudzi, pschetož wobej Wojszy na
swojim Blaku stejo wostaschtaj. Franzosojo pak
jeno 2800 Mužow subichu, ale sa to 6 Kanonew,
2000 Jatych a 6 brittanskich Khorow dostachu.
Franzosejo hischezen zyku jich jedyn Mol pschim-
nyež, ale Brittanzy hischezen na 12 tawsent Pomož-
nikow czakachu. Schponsku su njeck wopusch-
czili Kral, a cji najwuschičnisci franzowszy Je-
nerolejo, jako: Marshall Massena, Naj, Mor-
tier ic. Bone rjeka, so su do Parisa na Echciſi-
na schli, pschetož romski Kral haklej je mlode
Gswjatki (9. Jun.) chczeny, dokelž su predy
Dytra (11. Meje) do neho sczjepili. — Bone tež
so pak njeck na jedyn Mol ryeži, so budze borsy
schudžomny Mjer. Kožli by tolej swjaty
Djen sa zyke Čłowistwo byt! ale to je hegen hisch-
czen we ſara dalokim Polu!? — —

Turkowska Wojna.

Turkowski a russowski Kejjor, byschtaſ ſo
nejrodiſiſho ſjednawej, ſo jeno hischezen nemoje-
tej pschezo psches ſane pschindž, a tehobla je psche-
zo hischezen bole na Wojnu hač na Mjer bes ni-
maj podomne. — Turka ma na tych Wahabiskich
wels fedžbowacj, kiz ſu ho wsacho dwej Mjestow
smozowali, a we ſenym wsacho 10 Mill. Tholer-
jow namekali. — Ton turkowski swjerny Sastoj-
nik we Egipciowskej je pjacza tych egiptowskich
Gierschtow, kiz ſu pschezo napschezivo Turzg
ſmyžleni, ſivetscho ſPucja ſrumowaſ. Bon ſich
mej

menujz̄y da k̄ebi na Hosz̄inu prokyc̄, a pschi tym schickich moric̄ da. 6 Dnjev te Kreslošles cje we tym egiptowskim Hauptmjestzi Kairo trajesche a na 1200 Mamelukow pschi tym wogiswenje pschindze. (Mamelukojo, aby Memalikojo [to rjeka: kupjeny Wotroc̄z] hu dobri jysni Wojazy, tych Tierschtorw we Egiptowskej fiz turkowskemu Kejjorej nochzedja poddani bydž.) — Tak tejj je ho temu turkowskemu Gostojnikej we Bagdad sejščko, fiz gysche tejj s Wahabiskim džerzec̄. 10tawsend Turkow bu na neho pošlano; napošletku bu wot swojich hegen Wojakow pscheradzeny, wurubjeny, haj woni jemu ťowu wotrubačhu a turkowskemu Kejjorej pošlachu. Pschi tym we Bagdad žadlawe Stoszje prijokpas dzechu. Wojazy žonske we frej Poſlu neczeszidu, druhsy je do tej Rjeki Tigris metačhu, schtuz nechaste Turzy poddaty bydž, bu wojbjeschjeny a t. r. Taklej po Wojna we turkowskej Asiskej wedze. —

Wojnske Powesjja bliże Enam.

Na Brjohach ran'scheho Morja hishczen na janyym Blaku nitscho prijokpančlo nej, wobtwerdjane pak schudzom scho jara budje, a narischjeh Wokach je scho jara sylnije s Wojakami wobszene; Britansz̄y ho pak hishczen nejsu jara we tym Morju widzic̄ dali. Marjate je schicko, ale nichtu žadyn Wohukhod styc̄h Prijokhic̄ew sbliſka nas wuklaſz nemože, —

Ssamomordarstwa.

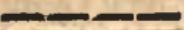
Nedawno je ho we Wini a Parisu tojto Holzow tehodla wo žiwenje pschinešlo, dokelž bje-
chu je sich Lubowarjo wospuschczili, a kij zythu
radisscho mordwe hacj bes nich žiwe bydž. Je-
na hebi s Ihdom sawda, jena do Wody a jena
ger s Ekłodow wołoko s Wołknom delje na Ha-
gu skocji. — Jedyn 63 ljet starý Dżekławymuž
we Wini ho z Rahy pošpochi wojbješy, a koj-
dymol bu wjako recitowany; a tehodla bje won
tak žiwenja słyšy, dokelž hemu jeho żona necha-
sche wjazn kojzen Dżen t Wopicju Penesh dacj,
dokelž bje hebi won sprawował kojzy Dżen prosny
a pjany Dom kłodziecje. —

Wsaš o njeſchto pſch e Schc̄zonwy.

We wołkym Kruschi ceholej Pišma 1809 hi-
żom je poſasane, jak moja ho Schc̄zonwy sahnacj,
jowlej je blyszczjen njeſchto druhe. Do dobrej
Sylneſwody (Scheidewasser) Rusł bryſchneho
wolazeho żomika smieschane, a tym te Schka-
wobisny s Perom poſchrychowane, dżessz maja
Schc̄zonwy swoje Wobydlenje a Njesda: pſches
to ho wone tak subja, so nichtu newje dje wostanu.
Malo Pomeznych. Wjezow je tak dobrych kajz ta.

Texty we Njeſhazu August 1811.

Na 8. Nedžl. po ſhw. Trz.: Jesaias 1.
St. 15. - 18. Schr. — Na 9. Nedžl. po ſhw.
Trz.: Pschiżw. Salm. 13. St. 20. Schr. —
Na 10. Nedžl. po ſhw. Trz.: Jerm. 18.
St. 7. - 10. Schr. — Na 11. Nedžl. po ſhw.
Trz.: 128ty. Psalm (zły).

Serbow jenicki

Nowiny noscher.

Miesiączne pismo:
k powieżażem u Rosyjewowanju,
wot Podawków na Gwiecej.

No. VIII. Augustus 1811.

Mierkowaniachodne Podacza.

Letsa Naszeto su s Bliska a s Daloko, kotorow
koto nas (ja Budyschin do Eszredka wosmu) Ne-
wedra a Wichory, Krupy a Sliwki, s Blakami
nepodomnu Schodbu naczelnym; żamo nebalisko
Solerza su Krupy, kajž furjaze a pola Drežjan
takži huſaze Jeja wilke, wele Płodow i. roſbile.
We Franzowskej, Bajerskej, Wyrtembergskiej,
Pruſkej, Polskej a na wele drugich Blakach su
Newedra Domy sapalarow a ludzi sarazaw; Wi-
chory Kęsze a te nastolsche Schtomy powala-
wy; Krupy zyłe Hohna (drudy psches 10 Mil-
daloko) Polow sapuszcow; Sliwki Ludzi a Glos
potepszawe, Drogi a Pucze skasewy: tak ſo ſo cij
zcie u. 8 n. ej.

hajskarischl Ludjo taſteho Wedrai dopomnicz nemoga. Krupp ſu brudy jeno we ſenym Mjelzi ſo wele carſend Tholer Woknow roſbili a tak dalje.

Na 13. Mjerzu we tym ruff. Knezerſtvi Polatowa jedyni 15 Puntow czechki Komien ſlofta padze. Bon ſo lochej loboko do tej hiſchczen ſmijekſej Šenje ſozra, a pschi Wohnwuryczu hiſchczen bje horzj. Predy z Molje ſhlnje ſarima:

We tej Puſtizni Siriskej we Sept. s. L. psches 300 ludzi na jene Dobo, na jene pola nas nesna homine Waschnje ſiwenje ſubl. 650 Rejjomanych bu rot tak wulkeho Wichora nadpanjenych, ſo bu jich psches Polojzu ſym tam palazy horzym Pleskoni ſawjetach. —

Wokolo tej Rjeki Wolga (we ruffi Asifkej) hiſchczen we Haperl, taſki Šenje padze, ſo buchu le Wby zylje ſe Šnijehom pschikryte. We tym Mjelzi Sarotow Kejje hacj do Czlechi Šnijes ſiejachu. 11. Parſhonow hiſom bjechu ſmijeli.

Mjerkowanjahodne ſu tejj Ljetsa te wele Deſbojow, psches kotrej ſu Ludjo tam a hem ſtrej Wohlu, aby psches druhich ſtych ludzi, jako ruw bejnſkih Mo:darjow, aby herak newinowacze wo ſiwenje pschischli. Zowlej jeno njekotre Hezempejje:

We Milbachu Bajerskej, Jedyn, we czechkich Myſklach, ſwoje z starsche Dijeczi ſkonjowa a potom ſo ham podla wojbjeshy. Sa njekotry Ćiaſh pschindje ta Macz ſym menshilm Dijeskom na Kuzy, a je hiſchczen wutrobica doſſ, te Ćiaſe

to swojego Muža i podba tych we Krwi lejających
Dzieci wobmałacj. Dokeli hiszczien je czopek,
woda wona po Pomocy; ton Muž budze miano
żivenju pschiniešenij, ale Nasajtra tolla wujno-
rje. —

Po Appingdam Granzowskej, buchu na 7.
Mesi dwaj Mandjelskej we swoim Domu, szych
czjomi Ssynami, 9, 12, a 15 let starci, skon-
zewani. Chto je kogo nawabito tych pseknich
a khudych ludzi tak żadkawje moricj, to nichu
wopschilecji nemoże. Tolla gnu dwiejs hadzili, na
ktorejj blynie Wina pada.

We Schtokholmi Schwedziskej, tales na 15.
Meji na Gwojetko pschindze: Jedyn zid pschind-
dzie jeneho Muža wo njeckotre sta Tholer Penes
pominacj. Ton Muž tego zida skonzuje, a je-
ho naheho, se Schryfami romadise swjasoneho
do swojej Vinzy sarebje; po njeckotrych Dniah
dzie kieho żoni, a duż hiszczien żobu żaruje, so
je wona swojego Sastararja a won swojego Do-
brocziezela subit. — Po 5 Mjeßazach haklej ton
hadlawy Stuck na Gwojetko pschindze. Ton
Mordar bu hadzenj, ale hiszczien tonhamy Dzen
ho won we Jastwi sadasi. Jeho żona a Ssobu-
mordarka bje czecka, bu pak po Lydzenju, runie
we tym Wokomiknenju jako gysche żo tepicj, dożo-
njena a żedzi njeck we Jastwi. —

Runje tehodla nedawno we Wijsi sedyn Tyßka-
zy-Wotrocik swojego Knesa s Mojom sały, do-
keli jeho wo 40 Schjechnakow pominasche. —

Loz

Ten Morbar, kij bu smolom jacy, bje Muž 45
ljet stary, a ton Skonzowanu bje Nan wot 5
Dijecji. — Wone budje woprawdzie, kajž ho
sda, žiwerjastreschnie sa tych Poschčowarjow,
dži budja swojich Dolžnikow sechzyci pominaci
aby ſim jeno na Sapłaczenje ſpomnicj! —

Ten Djen do Jana ho pola Moriburka, ne-
daloko wot Drežđan, jedyn kralowſki Sſlužom-
nik we ſenym Hatczi cepi. Won bje ſebl wulki
Mjeh, ſ Kamenjem napelnjeny, ſ Schli pschi-
wjasal. — Thđien predy (17. Jun.) tejj bu ne-
daloko Budyschima jedyn Muž ſ Rjeki mory
wuczenjeny. Teho zwar žadyn sprawny Człowiek
newobjarowasche, dokelž bje ſtajnje pjane a kni-
cjomne žiwenje wedit. — Dy bychu temu Wopil-
ſtu toſla Mjesh ſtajene býdž molo! Kak wele Ha-
niſby, Šteſzjow a ſchelkeho Nesboža' je toſla psches
tych Wopilzow (kotryhž budje ſkoro knepſche-
rachnowanju wele) hízom na Sswjet pschischto, do-
felž je runjewohn to Koren ſchickich druhich Šteſ-
zjow a Nepocžinkow! —

Mjerkowanjahodne tejj ſu te huste wulke wo-
henjowe Nesboža, kij nam Baſtunki bes Pschesta-
cja powebaja. My zemj tejj jeno na ujekotre
ſpomnicj: Na 18. Meji bu ſkoro te zyle Mjesto-
ko Kainburg we Kärnthen do Popela połožne.
Wone ho tam menujzy 184 Rjejjow, jena zonc
a wele Škotu spalt. — Na 28. Meji bje we
Prežburku Hungerskej Wohen, bjejj bu na 6
Millionow Schkody nacjinjene, — Ten zo. Djen
Meje

Meje ho we tym Schwarzburgskim Blaku Was
 serhammer 27 Twarenjow spali; a dokelj bjechu
 eji Wobydlerjo schitzu na Pelachic., da woni
 schicks, hacj schtoj mjejachu na Cijeli, subichu;
 a diejj tejj jena žona, dwje Dijeszi a wele Sko-
 tu tych Plominjach wosta. — Taſke Nesboje tejj
 ie Mjesto Königsberg we Pruskej na 14. Jun.
 shoni. Tam ho ton Džen 278 Kessjow, bes ko-
 krymicj bje 134 svele Wohrami napelnjenych,
 spali. Wele stow Tunow schelkeho Wolisa bje
 Plomjo ſapaze na tu Rjeku Pregel wubjezalo,
 diejj na Wodži paljo, njeſotre russ. Lohdije ſapas-
 li, a psches ejosch tejj ho jena zylje spali. Ta
 Schkoda Milliony wucjini a tejj 16 Parſhonow
 je ſubjenych. — Ta rijana Wes židzina, pola
 Wojerez, ho na 20. Jul. ſkoro zyla wetpali. —
 Kunje taſke Nesboje tejj na 22. Jul. židow po-
 la Budyschina trechi. Tu Wohen ſa 3 Schtun-
 dy (Dopolnja wot 9. hacj do 12.) na 140 Twa-
 renjow do Popela polozi. Bes tymi je 26 Broj-
 njow a jedyn Milon. Tejj jene Dijeczo, hizom
 predy wunirjete, a jena žona ho ſobu ſpalischtaſ. —
 Ta Schkoda je ſa židow knewupraſenju wulka;
 Sta ludzi ſu ſa poor Stundow zy je wokhudli ic.
 — Jedyn kij fleſſig Zajtunki laſuje, je pomjer-
 kowat: ſo jo ſa jene Ujeto we Europi a 1 Mjestow,
 a 13 Blakow (to ſu male Mjestka aby wulke
 Wšy, kiz maja mjeſtežanske Prawisna) a 4643
 Wšow psches Wohen ſkazenyh. —

(Dokelj nam te mjerkanja hodi ne Dog
 dge)

Bac̄ ja tak wele Rama preči; wsachu — a wone
je sich psychichodnemu Kruchej hischcjen wijaze a
zylje himajskich schowanych — : da budje Nar-
poleon a te lje to 1806 haklej we bliškim Kruc-
schu, smolom Prjetku, stajene.)

Rosbne Podawki we Schponskej.

Wutroba ići, dñz ic Podacia wopomai, kij
we Schponskej pschezo bes Pschessaeja prjatkdu.
Wone je pschezo jene horsche hac̄ te druhe. Po-
la tej Twerdzisny Tarragona we Kataloniskej Gu-
jadlawe Skucki prjatkpadale. Franzosojo raje-
jachu tu Twerdzisnu dwaj Mjehazj woblenjenu,
a na 28. Jun. ju se Scheturmoni nuzwachu. Ja
bych rad Sawjeschk powišnij, so by ta Krej
widzic̄ nebyla, kij tam bjezeske, ale moja Psihi-
pluschnoss mi to nepsychida, tehodla peſtluhajcze
na to schto ho tam sta;

We tym Mjestzi nuzka bu 4000 lubji skonzo-
wanych; 10 aby 12 tawsend zydu psches Murje-
na Pola czechyc̄: wot ty h bu 1000 sabitych aby
do Wody smjetanych; 1500 bje Khorych we Laza-
retach, cij pak vachu predz teho Mordowanja scho-
nowani. We Tarragona Franzosojo 20 Khorojow,
384 Kononow, 40 tawsend Kulow aby Bom-
bow a 50 tawsend Zentnarjow Pulvera a Wolo-
fa namiekachu, a sa dwaj Mjehazj 18 tawsend
tych najlepskich schponskich Wojskow saniczychu,
wot kotrychž hijom bje predz pschi Nuzbransu tych
Rodzislichejow, kij wokolo Tarragona lejachu, ja-
ga wele kohrjeschko: pschetož hijom na 29. Mesi-
Fran-

Franzosojo te ſylnie Rodziſchezo Oliva ſe Schturmom nuzwachu, djejj na 1700 Mužow ſkonawachu a potom ſchirkich ſpalichu; woni pak jeno 250 Mužow ſubichu, a pschi tým tejj 130 tawafend Patronow, 100 Zentmarjow druhého Pula vera, 47 Kanonow, 3 Khoraje a druhé Wjezdy doſtachu. Na 7. Jun. te wazne Rodziſchezo Franzoli, tejj ſe Schturmom nuzwachu, djejj pak mjejačhu Franzosojo wjazy Morwych a Wobſchko-džených dyžli Schponszy, a djejj Franzosojo niescho hacj 3 Kanony naſmekachu. Ale na 21. Jun. te delne Mjesto pschi Morjū, tejj tehorunja ſe Schturmom nuzwachu, a tejj psches polſchesko ſawfend kudži ſ konzowachu, kotrychž tejj potom ſchirkich ſpalichu. Tu mjejačhu Franzosojo 120 Morwych a 375 Wobſchko-džených; ale ſchto ſu na 28. Jun. pschi Mužbranja tej Harpt-Ewerdžisny ſubili: to hiſthczen nej woñdate. — Do Badajoza pak ſu Britanszy tejj jara ſylnje czdylili a dwaj Molje Schturm bjehall, djejj kojjdy Mol 600 Mužow ſubichu; potom pak buchu nucjeni te Woblenenje hořejſ bjenyež. — Schto poſla Radiza prjotkde, wot teho je ſcho ſinjerom: naſſkerje ſu dyrbeli Franzosojo tejj tamne Woblenenje hořejſ bjenyež. — S Franzoskej pschezo ſylnie Pschiſvorenja na Woſakach, Zyroby a druhich Wjezach do Schponskej du. —

Prjotkde ja we Turkovſtej 9.

Bes Turku a Ruſu pak je nječeſt boſje na Mjer hacj na Woſku podomne, — We Konſtan-

tinop-

etnopsi bjechu so turkowszny Wosazy (Janitscharow
jo) ham i beszobu swadzili, dokelz njekolii do Po-
la czancz nechachu, drugi pak zychu, a mord-
wachu so z Danj sozobu na Hachach; Wikarske
Welby buchu wurubjene a wot Kupzow wele Pe-
nes swutwungowane, hacj wot turkowskeho Ke-
zora Porucznossz pschindze, kojjdeho kiz so smje-
rowoscz necha, bes Nady na Kruchi rosrubacj.—

Scht o ha je dalje hlysthet?

We a wokolo ran'seho Morja glichzen psche-
zo swetscho scho tak wohnlada, kajz kmy we pre-
dowskim Kruschi prajili, jeno so hu so tam Brit-
tanszny Rusk bolje pschisporili. — A se Schwedz-
skej brittanske Zajtunki piyaja: „so je bes Fran-
gesu a Rusu Wosaz zylje wjesta. — Newedro so
pschiblizuje!“ — —

Wutojenje teho Hohrjedawka we
No. VI.

Ten Wosok, na kotrymz Jesus swoj po-
leni Muzyhod do Jerufalema dzerzesche.

Texty we Mjehazu August 1811.

Na 12. Nedz. po h.w. Trjz.: Romsk. 13,
St. 1. - 7. Scht. — Na 13. Nedz. po h.w.
Trjz.: Romsk. 14. St. 10. - 13. Scht. — Na
14. Nedz. po h.w. Trjz.: 112. Psalm 5. - 9.
Scht. — Na 15. Nedz. po h.w. Trjz.: 1.
Timoth. 6. St. 6. - 10. Scht. — Na h.w. Mi-
chala: Luk. 15. St. 10. Scht.

Sserbow jenicki

Nowiny noscher.

Mjesečne pismo:
k powuciażemu Rosryezowanju,
wot Podawcow na Gswieczi.

No. IX. September 1811.

Dziewiopolne Narody.

Schtož ton Natury-Rhod se swojich Miesow toruje, to budje wobdzianye, drkelž ho to porjekto stanje; schtož pak ho porjekto stanje, to je mjerko-wanjahodne: a tehodla teži nich nasch Nowiny noscher njeckre, cijowske Porody: hohrjewosmje, kij wjeszje husto prijoknepanu.

Na 23. Febr. jena Bjergarka we Koprelniž, Hungerskej, 4 Dzieczi, lute Holczi, porodzi, kij pak schje po nusnej hro. Chozenzy smolom wsaho wumrjedhu. Macz je strova.

Ryodziwanju je, so runje na tym Onju a we tejšamej Schtundz (20. Mijerz. Dopokna gich) jako ho romski Kral narodzi, jena khuda Ekalzowa we Gaulion Schwajzarskej, jeneho Esyna
zeje kjet.

a dwie Dziewczy na jednym mol porodził, a korej mo-
na schje z same cijeschi.

Romi je jena Kneni taſki neporadzeny Piotr
porodziła, kij mjesecche Wobleczo kajz Wopiza,
dwaj Kožaj na Czoli, Mohi bjechu romadzje sro-
jjene a na Konzu kajz rybjaſa Woposch. —

We Neapeli bu jena Zona psches Dochter woc
niz menje hacj i z Dzieczi (6 Hulczlow a 7 Holc-
low) na jene Dobo wotwjasana, kij bjechu schitke
renje srojjene, ale, kajz so myſlacz da, jara
molcze. Bone zwar nebjechu dolho ſiwe, ale
bone hu tolla schitke ſiwe byte. —

Pschi teſtej Skladnoszi jedyn franzowſki Wu-
czeny pische: so to żadny tak wulkı Dziew
kajz ludjo mijenja. Won sewschelkich Knihow
pokaza, menujzy: so je ta Grofina Iſemberg woc
Alidorsa teſz na jedyn Mol i z Dzieczi porodzla.
— A to je malo (won dale pische). Ta Grofina
Wibboslas je se 36 Dzieczi namol deljepschi-
ſcha. — Ale to je hisczen Nitscho. Albert ton
Wulki bjt dwie Mandjelskej mijek, a kojda bje
jedyn Neporadk mijela, ta jena se 70 ta druga
spoldra Sta (150) Dzieczi mi; — ale schto je to
scho, byz dalje wopomnimy, so ta Dziewka Flo-
rentinuſa, Groſy woc Hollanda, stan wele Dzje-
czi mi kajz je Onjow we Łjeczi (365) na Mol delje-
pschindje. Tej dwie Taſki we Hofdugnen Zyrkuſ
staj Wopomnecze teho Poroda. — Ale to schitko
hisczen himor nitscho nej. Machilda, Grofina
woc Henneberka je 1500 (praj 15 Stow aby
poldre

pseldra Lawrentia) Dijecji na jebyn Mol porodjila (! —) kiz je Othon, Biskop we Utrechtzi, chezil. To tolla sawjernje rjeka: mjerkanjahodne Płodnoszje! — Czi hasowarjo teho Nowinownoscherja budza prajicj: tolej su tolla prawe czischciane kijje! Možno. Won tejj neje nichu swjasany tym Džiwam zylje wjericj; ale mene su tolla tych Knihach, skotrychj je ton Wuczeny wohn piſche, szylkym Ernstom powedane. —

Naposleit je hischcjen ta mandzelska Płodnoszjenej žony we tej malej Wsy Pakier, Schwajzarskej, Wobkhowanjahodna. Tažama ho 18 ljet stara, we tym kijeczi 1779, sjenym 42 ljet starym Młodzenzom woženi, a je wot teho Cjasa hem haej do teho kjeta 1809, 24 Dijecji we 22 Porodach (pschatoz z Kroci hjechu Dwoiniki) porodjila. — Taj Starschej a 20 Dijecji (12 Nula zow a 8 Holzow) su hischcjen žimi. —

Druhe kwo bđiwansu Wszy.

We tej Wsy Kalenke Sibiriskej nedawno jebyn Bur, s Menom Nikoforow, 124 ljet staru wumreje. Iako bje 100 ljet stary, wottejndje ſemu jeho žona, 90 ljet stara, ſe živenjom, a ſa kjeto ho won wsaho woženi. We tym druhim Mandzelstwi won dwie Džowzy plodjesche, koſtrejz won hischcjen pschi swojim živenju woženi. Won bje jara srjadnje ſiwy, a dželosche fleſhig na Polu, hacj kjeto do swojej Smerecje, dokeli won tedym Widzenie ſubi.

We Wini je jedyn 88 ljet stary Schiedziwz ſiwy,

wy, kij hisczen njetk swojego 112 ljet starego
Mana a swoju 106 ljet staru Macz zimi.

Jedyn 71 ljet stary Advocka je so na 23.
Jun. we Daeglia, Franzowskej, sjeni 81 ljet
starej Holzu wjerowacj dat. — Ton nowy Man-
djeelskipor po tajkim 152 ljet romadzje rachnuje.

We polojuschiim ujemskim Kraju bje na 20. Jul.
Lajka Hjeza, so so we Hirth, pola Myrnberka,
42 Jablokow we jenym Korbi, wot 10ich hacj
do 3joch Segersow, na Słonecku zylje specjhe.
Jedyn Garodnik bje se menujzy we jenej Garo-
dzi sabylschi stejo wostajit.

Bes te rjetke Podacza Ljetsa tejj to fluscha:
so su tych Blakach wokolo tej Rjekow Majn a
Rhajn padowe Schtomy a minowe Penki kreches-
nju, kij we jenym Czagu (namol) scawe Plosy a
nowe Chczenia nehu. —

W o h e n j o w e . S t r a c h i .

Knewuprajenju studnje je, so te wohenjowe Plo-
menja hisczen pszezo Mjesta a Wsy do Popeka
wobrocjeja, a so jadyn Konz stym Palenjom ne-
je. Psches caske Nesboje na 22. Jun. te Mjesta
ko Komarno we Galliziskej (pschi Hungerskej) zy-
lje hoher jedziesche. Sa 3 Scheundy so 250 Rej-
zow, schje Wjezy kij bjechu na Taroschejo wuno-
schene a 3 Dzjeczi spali. — Runje tak so temu
Mjestku Saatselden we Salzburgskim, Bajerskej,
na 29. Jul. sejndje. Tejj wone so zyle, hacj do
23 Rejzow, wotpali. 108 Rejzow, Zyrkej,
Duchomneho a Kneze Lwarenia buchu, szylym
Vor.

Vorotom, do Popela pschewobrocjene. — Tejj
odaloka su byle wulke Wohenje. Tak je Wohen-
te prjenje Dn̄ Jun. we Archangel, pschi Wu-
bjezku tej Rjeki Dwina do bjeleho Morja, Rus-
sowſkej, na dwaj Milliony Tholer Schkody na-
cjinil. — Na 10. Jun. psches Polozju teho wul-
keho a bohateho turkowskeho Mjesta Smirna,
we malej Asiskej, we Plomenjach hohrjedijesche.
Ta Schkoda ho na 10 Million zylch Tholerjow
sbjenje a psches 70 tawsend ludzi Ryt a Hsopodu
subi. —, We Konstantinopeli ho na 18. Jun.
psches Tobakkurenje na 40 Rejjow wotpali a po-
tom, tonzamž Djen, tam tajki Sliw nastal, so
bu 30 žonow a Džecji stej Bodu ſobu de Mor-
ja tornjenych. — Kuce Nesboža! —

Russow Bitwa ſ Turkami

Hac̄ ho runje ſ dasche, so ho russ. a turkowski
Kejjor k Wujednanju pschiblijuetaj: da je bes ni-
maj tolla nowe Nepſtreczelstwo wudyrilo. Na
4. Jul. ho 60,000 Turkow ſ 20,000 Russami ſ
Schfundow ſ aſobu preic̄, pola teho Mjesta
Rusſchuka, we Bulgariskej bijachu. Wone
dolho trajesche, predy hac̄ bje widzic̄, ſchu bu-
dze dobyc̄; napoſletku dyrbjachu tolla Turkojo
zofac̄: ale tejj Rossijo wſažo ſ Wopeczizu psches
tu Rjeku Donaw džechu, predy pak te Ewerdzis-
ny pola Rusſchuka ſ Pulverom do koſta kyrnechu,
te Mjeko nawſhjech Roschfach ſ apalichu, a tak
džechu 30 tawsend Czlowikow ſe ſwojich Domow,
kotrej we Plomenjach hohrjehici widzichu! — De-

horu:

horunja težj Russojo ton Most, Elž tam psches Donawu dje, rostorchachu, scjohož schickeho ſo widžidž da, so težj mulki Dobycě ſcjiniili nejšu; tolla pak 1500 Turkow ſabichu a jím 13 Khorowjow wortewſachu; woni ſami pak injejachn 500 Morwych a Wobſchkođenj h. — Turkowski Rej, že or je njeck iwerdžje wobsanknyt, ſo niž Ruske wot kwojeho Kraja russ. Rejjorej wotſtupiež necha. Tehodla ſo jeho Wojsko pschecjiwo Russam pschezo pschisporja; ale težj na tych Wuhabiskich je ſylnje ežanycž pschikasanere. —

Poweszja ſdrughich Krajuw.

We Schponskej wet teho Čaša hacž je Taragona nuzvata, nitscho wjaze wele Spomnenja-hodne prijekpaneto nej, hacž ſo ſo pschezo male Pukj tam a hem tych ſchelkich Provinzach (Dijeklachkraja) ſeberu, kiž pak nitscho nerofhudja. Po Hohrjesbjenenu teho Woblenenja wet Wadajoza ſu ſo Britanszny ſažo bliże kliffabonej ſcjanili, bjež na 10 tawſend Pomoznikow ſ Brittan'skej člakachu. — Franzosojo vižaja, ſo budje ſo ta iwerdzisna Figueras (pschi franzowskich Mjesach, kiž we Hyrl. Schponskim do Rukow padje) borsy podacž dyrbecž, dočelž tam nitscho wjazn k Zprobi nimaja; pschetež težj ſchicke Konje ſu hžom ſ jedzene. — Pola Radiza hishcjen tolla težj pschezo Franzosojo ſteja. — Na 15. Jul. je ſchponski Kral ſažo ſ Parisa we Madridceži nuztrechit.

Wone ſo ſylnje počaſuje, ſo budje Britan's ſy težj ſpotnoznischim Amerika Wojsnu dostacž. —

We

We ran'schim Morju Brittan'szy pschezo bys
o dys ujekotre Schiffy prejczwosmu, hewak zebi
na janym Boku nitscho wetsche wuwesz neswojerja.

We Schwedziskej bjechu so ujekotre Wojsady
do Wojakowbranja (Rekrutirowanja) dla speczile
a romadzje sbjezale. Pola Lorup bje so na 1500
burstich Wotrociskow fromadzile, dzejz hizom bje-
chu sniekotrymi Semjanami, Prjedarzemi a kras-
lowiskimi Stuzomnikami slje sakhadzeli; pola
Klagerup bjechu so faschanzowali a s Flintami,
s Koszami a s Widlam i wobronili, tak so dyrbja-
chu Wojazy s Gronzemi na nich czanci. Wone
pschindje t Pukam; zo Wotrociskow zivienje su-
bi, wele wjazp bu jich wobschodzenych (Wojakow
jeno dwaj) 200 bu jatych, czi Sbockni so rospres-
schidzu. Tak bijadu so Krajomnizy s Krajomni-
kami, aby Bratsjo s Bratrami; colla pak su
ujekto swetscho schizy zhubili, so zedza pozhushni
bydziec. (Talej Powiesz dyr besche we predawshim
Kruschi Ruma dla wohnkawostacj.)

Bes russowskim (aby moszkowitarskim a) frano-
ziskim Kejjorom hiszczem znano jana prawa czista
Zednota ueknezi, ale colla budje schyteschka t Woj-
ni bes nimaj pschindj? ! —

Hojenje wot skazoneho Psia Kusnje-
nych.

Ljeesa znano budza so, kajz rjeka, tej wulkej
Hjezy dla (?) tam a hem Pshy skaszez, na cjoj
zit Kejjdy hwyeru ledzbowacj. Dyrbijal tehodla
Miechtu tak nesholomny bydji, so by wot skazca
nieho

neho Při kúšnjeny byl, ton sežla ſebi kys je
niedje počdra Puntu Šselje do mjernej Khany
(jeli možno deſſalčowej) Wody, a muž tu Blusnu
tol velko ſejkamej, hacž ſo žana Krej wjaze
wjdźtež neda; potom ſo Łapka ſe Šselu na tu
Blusnu twerdźje ſwjaſa; koſjde 12 Skundow ſo
bryſhna Šsol do tej Łapki ſawali, a to ſo tak
velko czini, docí te Bolaze nesajije. Tak hnad-
ne hacž ſo teſej ſda býdž, da colla wjeszje tu
ſlu traſhnu Khorosz, we forteſſ Ćzlowit Kosom
ſubi, wotwobroci. —

W o b r y d t o w a n j e.

We predawšim Kruschi bje ſlubjene, ſo bu-
dze we tymlej Kruschi ſmolem pschi Prjecku Mat-
po leon a te Łjeto 1806 ſtaſjene, dokeli pač
ſo pschezo tak wele druhich Wažnoſſow ſtomidža,
kij ſolla nemoža derje preſcž wostacž, a ſara doč
ho ſo teſj hohrjedzerzecž nehodža: da nech viſdy-
cjen je tamne juuu wotſorcjene, anech pschichoda-
nje te Napiſino wedje: Kronik wot Łjeta
1806 a tak dalje. Dnyž budje Rum: da) budje
ſtaſane; dyž niž: da budje dalje wotſorcjene ſc.

Texh we Mjeſhazu Oktober 1811.

Na 17. Nedžl. po ſw. Trjz.: Matth. 5.
St. 8. Scht. — Na 18. Nedžl. po ſw.
Trjz.: Romif. 14. St. 22. a 23. Scht. —
Na 19. Nedžl. po ſw. Trjz.: 1. Kormth.
10. St. 12. Scht. — Na 20. Nedžl. po ſw.
Trjz.: Japscht. Skit. 24. St. 16. Scht.

Sserbow jenicki

Rowiny noscher.

Mjesečne pismo:
Epowuciażemu Rosryężowanju,
wot Podawków na Szwecji.

No. X. October 1811.

Komet, aby ta nowa Vjesda na Nebju.

Kojdy wot was, moji Łasowarjo! kij jeno ze Wecjor, dñz je jaśno, k Polnozy na Nebesja po-
sladacj, būdze mały Rusk s Voka Nebeskego Wosa
aby wulkeho Fuhrmanna (korrehoż ńnano budje
tolla swetschego Kojdy suacj) j-nu Vjesdu widzicj,
kij zylje hinafscha dyżli te druhe wohnlada. Wo-
na ma menujzy wulku schjeroku ńwojetku Woposch,
kij wele druhich Vj. s dow pschityje. Neje wjer-
no, cajkalej rjana dziwna Vjesda je porjekto na
Nebesach kwoladanju? Hajs, wjse Vj sdy tejj
nepschindu husto. — Ale ja ho swetscho schjech hly-
schu praschecj: schto tyżto val budje nam ia Vjes-
da pschinesz? to na nitscho Dobre nepokasuje a
tehorunja; a druhich hlyschu wotmowicj:
zeje heto.

so je na Wejnu, saſo' druhí prasi: won budže Mor pschindž, cjeczji: Drohota, aby Semjezenje, aby Lijenja; schwortsy drje gor mijeni so budže ſudny Djen pschindž a ſchtu wje ſchto kon pjatý, ſchesiy a tak dalje. Ale moji ſubi! nebojſe ſo taſkim Bladam bludzicž! — Mu podar to tolla neſ taſkalej Vjesda ſtaſkim Prutom ic. Echto da to je Komet?

Won je jedyn ſwjetzazy Planet, kiz ma drubý bolhu ſwjetku Woposch, a drudy tež jeno ſwjetku Brodu. Kiz jeno we wjestych wot Boha poſtajenych Czazach ſej lobimy teho nebeskeho Twarenja ſem pschindze, Slonzo wobjenje, a ſaſo do ſwojego nebeskeho Ruta djez a tehodla na nitscho Ste newjechci a nepokasuje. —

Schtuz je wjaze taſkich Wjezow wot Nebes a Natury wedzicž, jako Ehexempelej: Echto je Semjet, Niebeža, Slonzo, Vjesdy, Planety, Semja, Mjefaz; ſchto je ſtoncžna a mjehacžna Čmokosz, Helementy, Mraczelsje, Roža, Dejſchczik, Gsnje, Krupi, Woschkrot, Luczawka, nozna Gswjetlina, bludne Gswjetzki, ljetate Smije, woheñjowe Kulje, Ciszenje Vjesdow, Blyſt, Dumanje a Newedro, Semjezenje a tehurunja: ſchto to ſchicko je a kak to nastanje, budže podla wele wjaze wujitnych a dobrych Wjezow ſhonicž hornych iuziskich Schulknischkaſ we kotrychž je jara wele ſtročkim wopſchijate, a kotrež dyrbjal koſzdy herſki Starschi ſwojim Djeczom kupici, pschetoz wone wosche ſchekich kraſ.

krasnych Wuczbow a Roswuczenjow, skotrych
hiszczien mol njeckotry Starschi ham wele nauk-
njej, Abc a Katechismus wopscimnu a nejšu
drohe.

Schtož ton Komet nastupa, kij je njetklej na
Nebehach kwidżenu, da nam mudri Ludjo (Astro-
nomojo) tolej wot neho kwidżenu dadža: We Okt.
(to je njetklej tonlej Mješaz) budje swoju najwet-
schu Eszwietlosz mječ, tedy m (25. Okt.) budje
najbliże pschi Semi, potom budje ho sažo wot
Semiye sdalowacz, a wokolo ḥod budje ho sažo
zylje naschim Wocžam subicaj. Dyž je won naj-
bliże pschi Semi, da hiszczien colla 30 Million
Mil daloko wot nej steji. Tena s Kanony wuzycena
Kula; kij sa jenu Minutu 18tarosend Lochcior
pscheleczi, by 33 ljet lecicž mjeła, predy hacž
by na ton Komet dolecžila. —

Neprajcje: schtuha može to wedzicž? Cži
Wjesdyladarjo ſu mudri wuczeni Ludjo, kij to
ſchicko, s Pomozu ſchelkich Instrumentow (Gra-
tom) wurachnuja. Woní ſherempelej wele kjec
predy, hacž na Minutu, wurachnuja, dy budje
žana a tak wulka ſkoncžna aby mjeſzaczna Cžno-
losz, kajž je to we kojjdej Protuze kjetu predy wi-
džicž. (Pſchi teſlej Skladnoszi ho ja dopominju
ſo ſzym we Wini 1802 jenych Knihach laſowat, ſo
budje, mi ho ſda, na 9. Okt. 1849, to budje ja
38 ljet, Gſkonzo we naschich Krajach zyłe ſac-
mite, a ſo budje potajkim Pschipolnju, njeđe
Etundu dolho, runje tak Cžma kajž ſredž Nozy.

Rat

Kak te Knigi rjekacha, to bym sabyl.) Dy by hu
 czi kiz ho na Nebesja wusteja newedzili, kak te
 Planetu khodja, hacj wone wokolo Slonza, aby
 Sekonzo wokolo nich bjecha ic. bychu nam woni to
 predy Cjaska'sjewicj moli? Has j. dyn Astrono-
 ma, Knes Olbers we Bremen, ze gor wedzicj, so
 budze sa 220 Million ijer jedyn Komet snashej Semju
 romadzje stocjicj. Tedy maje znano Konz snashej
 Semju aby stamnym Kometom bydz. Ale to hisch-
 cjen je 2200 Melje slotawsend ijer! — Brajlich
 ho pschi Wopomnenju teho scheho nasche My ije
 zylje subja, ale zemny da my runjewohn prasiez:
 to nej wjerno, dyz je tolla ham ijepe newjerny?
 Schtoz ja strosemicj aby sapshijecj nemoju: to ja
 rehedia nezmjem a nemoju newjernu czinicj. Ko-
 renj Czlowek to czini: ton jara wulku Nemudrosz
 wopokaže, hacj ho jemu hewak runje sda, so je
 mudry, nje ton je jara kujje mudry. — Wosche
 tych Million Swjetow, schtoz je nam k Wopshij-
 ecju nemozne, jene jeniczke Bycze knezi. Ne-
 besja powedaja Czelz Božu, a ta Ewerdzisna
 pschipoweda jeho Rukow Djeto! —

Prjotkhięza na Semj.

Zemny ho da njek sašo wot Nebes na Semju
 wobrocjicj, a poladacj schto pak je tu sa jedyn
 Mjeszaz prjotkpanelo.

Ta Ewerdzisna Figueras we Sponskej je ho
 tolla sašo Franzosum podacj dyrbjala. 18 Zp-
 dzenjow bjechu ho tam Sponszy we nej djerzeli,
 ale njek nebje wjaze mojno, dokelz bje schitko dor-
 jidze.

žđene. 2000 hižom bje jich wumrjelo a te ſbole
kne 3500 Mužow žyhu ſo we Nozy k 17. Aug.
psches Franzosow pschebiez, ale to ſo jim neraži,
a duž dyrbjachu ſo na 19. Aug. podač — Wul-
ke mot teho Čaža ſem nitscho wjaze we Šponskej
prjekschlo nej, ale kvalkim Pukam ſo ſcho hot-
tuje. „Franzowskej hiſčen iſchezo jara wele
Wojakow, a druhich ſchelkic Wjezow kij ſu pschi
Wojni nusue, čjenez a runje tak ſylnje tejj ſo
tam franzowſzy Nepscheczeljo bronja a pschispo-
ja. „Wulke Viw y hiſčen Šponskej
psched ſo poindža, predy hacj k'dje
dobjata!“ —

Runje to možemy tejj pschi tej Wojni Kanju
vſechcziez. — Tu ſo ſda, drž ſho romabije woſ-
memy, ſo Russa pocznie pschjerawacj. Turkojo
hebi te Dobycje pola Rukſchuka pschizpija a
praja, ſo ſu we Rukſchuku hiſčen wele Zbro-
by a druhich Wjezow namekali. (Potajkim Russo-
ſojo te Mjesto tolta zylje ſpalili nejšu, kajž piha-
tlu.) We tij Vitwi ſu Russojo wele Kanonow,
Woſow a Iatych ſabili, a g Stundow jich Krej
bjezesche. Njeck ſo Turkojo ſylnje hottuja psches
Donawu ſlebhr na Russow čjanyc, a borſh ſna-
no budžemy tejj mot teho Konza ſem wele Waž-
noszjow ſlyſhcez. Wone rjeka, ſo hižom ſu ton
12. Djen Aug. na tym Boku Donawu Russojo
ſaſo ſbicži, a psches to ſu dyrbeli Wallachowſku
rumowacj. Schtož predy ſ Dobrym nochzechu,
dyrbja potajkim njecko ſe Slym.

Brittanszy pschezo drudy we ran'schim a drugich Morjach tam a ſem Schiff wosmu. Wundano pola Norwegiskej a Deniſkich, ſe zitom a ſklamarſkej Wohru wobłodowanych, preſcji wſachu, kij bje koſjdy ſo tawſend Thaler winoſty; a na 25. Aug. gor bliſko pschi tym franzowiſkim Mjeszi Rojan Franzosam jedyn Schiff wſachu. — Wone ho ſda, ſo budzą Brittanszy ſpolnoznischiſim Amerika tejj Wojnu doſtać; potom ſe ho jedyn (czorny) Mohr wot tej westindiskej Rupy Domingo k Kralej ſežnik: ton ho tejj neſchecjelszy pscheziwo nim ſadzerzi. (Domingo tejj hewak Hajti a Hispaniola rjeka, a je na 1400 ranlych Mil wulka Rupa, na kotrejj Kolumbus, kij je Amerika nankat, porebanh lejſi.) A tejj tym Kejzorſtwom Rhina we Aſiſkej Brittanszy prawje derje neſteja. — To ſu zwar ſcho jeno Pofadowanja a zane Wjekosſje, runje kajz te Rohjenje, ſo Franzosa a Russa derje romadžja neſtejtaj, wolche cjohož hiſhejen tejj pschezo tolſta Czjemnoſz kneži. —

Druhe Schelke Powieszja.

Na 16. Sept. je naſch Kral ſe ſwojej Knežju Mandzelskej, tej Kralowu, a Knežnu Džowku, s Drežđan do Warschawy, a jeho Knes Bratr, Prinz Anton, tejj ſe ſwojej Knežju Mandzelskiſ do Wina, na Wopytcanje ſwojego Gwaka, vjemſkeho Kejzora, reſzowat.

We Westindiskej je był na 7. a 8. Jul. taſki Wičor, ſo je tam na 77 Schiffow, ſweſcho Umeranischiſ, k Grancu ſchlo. —

Wohensow Je saho tak wels bylb, so jeno je
 strudne spomnicz, so ho ludzo tella tak jara malo
 na Redzbu beru, hacj runje pschezo klyschha, tak
 wele je ho tu a tam Mesboza psches Wohen stalv.
 Te najwetsche su bylo telez: Na 28. Jul. je we
 Konstantinopeli saho wulki Wohen byl. — Na 1.
 Aug. so we tym cijestim Mjeszi Presniz 314
 Rejjow wotpali, bes fotrgmij je Zyrkej, Schula
 a Radnakrejza; tejj g ludzi pschi tym živjenje su-
 bi. — We Kaucezim, tejj Ejzechach, je ho na
 18. Aug. sa jenu Stundu 59 Rejjow a droje Brož-
 ni wotpalo. — Te Mjeschko Breden (pschi hol-
 lendskich Mjesach, wone temu Fjerschezi wot
 Salm-Salma klyschha) so hacj do 14 Rejjow zya-
 le, menirze 362 Rejjow wotpali. Tam so tejj
 jene Dijeczo a jena žona hobu spalischtaj — Wul-
 ki Dijel ceho Mjesta Kiew we Russowskoj, je so
 pschi Konzu Jul. wotpali. — We tym wulkim
 kupskim russ. Mjeszi Pertiezew je psches Wohen
 662 Rejjow, pol Miliona Słotych, 4 Millio-
 ny Tholerjow bljebyrnych Penes, 48 tawsend
 Puntow Zokera, 560 tawsend Puntow Rosen-
 kow, 800 tawsend Puntow Koffeja, sa 3 Mill.
 košmatej Wohry, sa poldra Mill. Palenza, sa
 1 Million Wina ic. skazene! —

Psched njekontyni Lydzenemi we Schwedziskej
 Bljst do tej Zyrkwe we Sexbrega dyri, jako bje
 runje na 600 ludzi pschi Bozej Słuzbi ſromadje-
 nyh. 100 hu jich tak powyschenykh, so dyrbjas-
 chu bydz fajz morwi ſ Zyrkwe neženi, a cijo na
 Blaku morwi lejzo wostachu. —

Londoni njecklej Punt Sokera dwoj Kroschki
koschtuje. Wini Kawowatowa 43 Kreuzarjow,
jena Morciej 6 a jena Bjerna aby semska Kreuska-
wa) 5 Krejzr. paperjanich Penes placji. Wa-
Kadzu budze Punt Kljeba sa 5 Sslibernow (po-
naszych Penesach) a Punt Mijaya sa 2 Thelerje
a 16 Sslibernow pschedowane! —

Kumskit, so Kurz pschezo, Symi kajz
Ljeczi, awetsche Jeja dyzli he wak, nežu.

Te Schupisny wot sjenowych lowkow (Wow-
kew) we Pj. po hschene; potom na Muku ro-
mijete, budza Bodži warjene; ktemu ſo runj: tak
wele pschencznych Wotrubow, a teži tak wele
Muki wot zoldzow mſjetej woſmje (kojjdeho tyc-
bi jenak wele bydž a zoldzow je ujeck doſz) to ſo
potom romadžje kajz Cijesto rosmiescha a kajz
Kljeb speeje. Dyž Kurz wot kajkeho Kljeba,
na male Russki roſkrany, ipſi krydnū: da wone
bes Pschit. tja a tak wulke Jeja nežu, so jene na
Bjertek Punta wazi, a ma ſwetscho kojjde dwaj
Czorkaj. —

Tetrahe Mjeſazu November 1811.

Na 21. Nedžl. po ſw. Trjz.: 139.
Psalm, 7. + 12. Scht. — Na 22. Nedžl.
po ſw. Trjz.: Psalm 46, 2. - 6. Scht. —
(Na 3 cjl pokutny Pjat [15. Nov.] Do-
polnja: 5. Knj. Mojs. 5. St. 29. Scht. Popo-
nju: 51. Psalm, 12. a 13. Scht.) — Na 23.
Nedžl. po ſw. Trjz.: 2. Korint. 5. St. 15.
Scht. — Na 24. Nedžl. po ſw. Trjz.: Kolos.
4. St. 2. a 3. Scht.

Sserbow seniejski

Mowiny noscher.

Miesiączne pismo:
Epoczazemu Rosyjowanju,
wot Podawków na Szwecji.

No. XI. November 1811.

Hischczen njeschto wot Kometow.

Wone budzie sczeszka podarmo aby wosche, so
hischczen njeschto wot Kometow spomniam, has
wone budzie wele Łasowarjam lubo se ho to stanje,
a tehdla nech tejj nasch Mowinynoscher to,
shtoz kmy my ujerz wot Kometow wedzili, hacż
idalischim Ćiaham woskhowa.

Knes Olbers prasi, so je 439 Million Ko-
metow, kij fSklonzej bliże pschindu dyżli nasch
Semja, a so sene do drugiego rachnowane, kossa-
de kjetu knajmenschemu dwaj Kometaj psches tu
Drohu nascheg Semja dżecaj, tak so možemy my
kojjde kjetu na dwaj tajkej Hosdzaj pschihottowani
bydż; tossa pak nam schje tak blisko nepschindu,
so bychmy kojjdego woldilci, moli,

(Telesj Powedanje braſſlīch Mjekotsi ſroſemicj
nebudža. Ći jeno trebaja węzicj, ſo Sſlonzo wokolo
Semje nekhodzi, ale ſo ma Semja ſwoju poſta-
jenu Drohu wokolo Sſlonza khodicj. Psches
culej Drohu habyn, ton wulkī Alſtronoma Olbers
praj, kojzde ćeto knajmenschemu dwaj Kometaj,
a zwar kojzdy dwaj Molje, najpredy iż do Ko-
la nuz ſtupi, a potom ſaſo dyž swopecjigu psches
nju mohn dje. Dy by ho naſcha Semja tedyml,
dyž jedyn ton Komel psches tu Drohu dje, tež
runje na tym Blaku ſwojego Vjezenja wokolo
Sſlonza namekala: lejče da byschtaj wonaj ro-
madje ſtorejilej, a jedyn wot nej, aby gor wo-
baſ dwaj dyrbjalej na Kruchi hicij; a to je Olbers
wurathnowat, dy budje ho to ſtač. [Poladaj-
eje do predawſcheho Krucha (na 76tu ſtronu.)]
We tyh njemſtich Knischach: „Der auſtrichtige
Kalendermann“ budja gmen ludjo tollo tak renje
ſkladnje wot tak wele Ćzlowekam nusnych Vjezen
powuczeni, ſo dyrbjal je nusnje koſjen Newucze-
ny loſowacj. Tain budje ton Etworlciel we je-
ho Wulkoszi poſkasany, a ton Ćzlowek, kij ho po-
tom do teho zylje nuz ſubi, jenu knewuprajenſu
wulku nebesku Radosz ſaczuje. Echtuž pak je
tak ſtwerdi jenej Wutroby, kij jedynmol neha
wjericj, a ho nochze dacj psche poſkasacj, ſo Se-
mja wokolo Sſlonza, ale Sſlonzo wokolo Semje
khodzi: taſkeho žubeneho Ćzloweka dyrbischi pschi
jeho gropnej Newjedominosji moſtajicj a — wob-
zarowacj.)

Lambert, tejj jedyn jara mudry Knes, mjeoni, so knaphemu Sslonzej hamo na 4000 Kmometow bluscha. Potaskim by so nascha Semja hischczen njekorceho Wepyttanja swetelicz, ale nitscho bojecz injela, kajz naschi Predaroschi, pschetoj wot Krystuhoweho Naroda hem, haklesj je sich njedze 380 widzicj bylo, wot kteryhj hizom su tu znano njekontakte wjaze Molje bydż moko.

60 Ljet do Krystuhoweho Naroda bje jedyn Kommet blisko pschi Sslonczku kwidzenju, jako i na Sslonczna Czimolosz nuzpadje. — We ljeclji 1457 bje jedyn tak czornejeweny Komet na Nebesach, so skoro zylje czornu wohnladasche. — We tych ljetach 1315, 1337 a 1760 staj dwaj Kometai uamol kwidzenju bylej. — We ljeclji 1680 jedyn raski džirony Komet pschindze, so Whiston, jedyn wucjency Brittanar, mjenesch, so se ton tedym tu ljenzu na Semju pschinej, a so budje ho to njeck saho stacj. Ale wone je hizom njeck wot teho Czacha hem 131 ljet, a ljenza hischczen himor czana byla nej: Wopokasanja dosz, so hischczen ženje žadyn Komet nitscho vjehcik nej, hacj kajz bje horkach prajene, so by se Semju romadzje storczyk, aby colla jara blisko knej pschischot. — Komely maja jara newjesty Khod. Tonhamy kotrehoj Vjeh jedza wurachnowany mjecri je ton, kijz bje we tych ljetach 1456, 1531, 1682 kwidzenju, a kijz we ljeclji 1756, kajz bje Hallaj predy Czacha prajek, saho pschindze. (Dokelž so we tym ljeclji 7 ljetna Wojska sapocja: da pschi bojs.

bojszy Ludjo mjenjachu; so je ton tu Wosnu pschinenst.) Bon njedje 76 ljet kwojemu Wobjehej treba, a budje we Ljeczi 1832 saho pschindz. — We Ljeczi 1770 bje jedyn Komet kwidzenu, kiž je najblíže bewschjemi pschi nasches Semli był, ale tolla je hishczen 6 Molje dalje wot nej dyżli Mjehaz, a potajkim njedje polschtwortastatawsend (350,000) Mil daloko wot nej stat. (To hishczen dolho pol Milliona [500,000] Mil nej, a ton iż tja bje na 15. Okt. we swojej najwetschej Blispolzi hishczen 30 Mill. aby 300 Molje stokawsend Molow, aby 60 Million Stundow daloko wot nas wotdżjeljeny.) Dokelz bje teh Ljetach 1771 a 1772 drobi Cjaž: da pak cji pschivjerni Ludjo teđym mjenjachu, so je ton Komet we Ljeczi 1770 tu Drohotu żobu na Semju pschinešt.

Ton Komet kiž Ljetsa widzimy, budzemy borsy jeno dwie Stundzi hishczen Veczor na Nebesach widzic, a zwar pschezo typischo; pschi Konzu Ljeca hijom budje ho siedmich khowacj, a potom wot nas Swjatonek bracj. Rahso we tej knepsche mjernej żobini teh nebeskeho Twarenja hijom druhsy Wobladowario ljevsczej Schlachtu (dyżli my Semszh) na njeho czakasa. Rahsa to gor kjes ho Powokanju kluscha, tym Wobydlerjam druhich Nebeskich Kulow, kiž nejsku tak rejjomne fajj won, Poweszja wot swojego Wandrowstwa dacj, a jim pschivolacj: lejče, tejj ja tu hym! a pschi tym žuano mol tejj na ſhej Molczkoſſje żobu spomnicj, hacj we Čeſſi aby Neczeſſiſ to nek ſebi kojdy wot nas žam praji. —

Schelte semske Podaeža.

Dyz ſmy ſo wot Wjezow wosche nas trochu roſtryčeli (hac̄ ſnano budže ſo runje njeſetrym ſdaž ſo je dohō traſe); da zemy njeck tež ſkrota. Klim to pſchejndž, ſchtož pak je wokolo nas (na ſemi) prjotſkho.

Wone ſkors bliſko pola nas kRusk; ſwadži pſchindž! Snaſomne nam ſchien budže, ſo ſo njeđe 6000 ſakſonskich Woſakow, wot ſchickej Bronje, pola Ramenza ic. nedawno roniadžje ſeſeje, a jo hiſhezen gylt ſakſonske Woſſko na Wojskej - Nohy ſtež. To na nikoho druhoho wotpadaſane nebię, hac̄ na pruſkeho (aby bramboſkeho) Krala; ton ſo tež runje tak gylne bronjeſcho, a zwar tež napſcheežimo nam. Rajki Grunt je ta Nejednota mješa: to je nesnaſomne woſkalo (kaſko to njeđy ſhonimy) derje doſz, ſo je ſcho sDobrym ſaſo wurunane, a ſo ſo valje Nicjeho (?) wjožy bojeci nimamy. —

We ſponskej pak ſu tež tam a ſem male Pura li byle, a kaž Franzoſoja piſaja, da ſu woni ſchudjom dobywali, težto ſponskich ſabili a gylt Cırſody rosſehnali. — Britansky pak ſu ſaſo ſPortugalskej pſchindžu tuzverdiſnu Biudad Ra- brigo we Leon ſchli wobljenhcž, tak ſo dyz ſcho ron madžje woſmijem, da tam pſchezo kycro jenak na wobimaj Woſomaj ſDobywanjom a ſPſchjeranjem wohnlada. Nej wjerno, tam ſo praj dohō Woſna wobje, predy hac̄ ſo ſchto roſkue bili?

Schtož

Schtož turkowsku Wojsku s Russu nastupa, da ho tam kwalkej Bitwi bes nimaj pschiblizuje, kontraž može znano njeschto wulke roščudziež. — Hizom je psches zo lawjend Turkow na ton Wok Donawu, do Wallachowskej ic. pschesschko, a hishoczen wjaze jich ljebyr dje; russowske Wojsko jeno male Russk wot turkowskich Schanzow steji a ho tež pschezo pschisporja. Dyz budje ho tu pocjecj žynglej a rubacj, da Semja malo zreč a čepečacj nebudje; a Serbiszny maja ho cež ktemu djerjecj, so Turka Russu (kajž ho sda) nepscheinje, hewak je suimi teži wohn! — Pschečjwo Russu Turka potajkim pocjne dobywacj, ale czi Wahabiszny (kij su wam spredawschich Kruchow snajomni) pschezo dobywajo na Turkach da Prjetka du. Boni nedawno sažo we jenje Bitwi na 3000 arabiskich a persiskich Wojakow na Cjasse rostubachu re! —

Brittanszny tež pschezo drudy tam a žem syich schelkich Morjow na Brjoh wuljesu, schtož ho najbolje we Neapelskej ic. stanje; to a tamne sesbecu, drudy tež poer Kessjow, aby žylu Besic, spala, a potom sažo na swoje Schiffy cjełnu. Na Morju žamo tež drudy Schiff wosmu, a woni tež drudy jedyn wostbydu ic.

We sponskim Amerika te Specjenje pschezo boli wokoło ho jere; jedyn Kruch Kraja po drugim ho wot swojego stareho Knestwa (Sponskej) wortrekuje a frej Kraj (Republik) wot ho ejini. —

Kessjor Napoloon te Mjesta, kij na Brjohoch pol-

polnozniſcheho Brjoha lejza, wobrzejjuje. Jeho Mandjelska je tež ſobu. Won na 19. Sept. ſ Pariza rejzowasche a pschindje con 21. Sept. do Bolougne. na 27. do Uleſſingen, na 30. do Antwerpen, na 6. Okt. bje Rotterdam, na 7. Utrechtji, na 9. Amsterdami a wot jow zysche na 20. Okt. ſah po jenej druhej Drophy (psches Brüſſel ic.) rejzowaſo we Parizu bydž. Won uajbolje te nowe natwarjene Schiffy a Twerdziſny wobladowasche, kij wele Millionow koſchuja. —

Rumſcht, žtomy p'kodne ſčinicj.

Njeklej po Marcini je ſleschowanym Kalkom, haez do Halofor hohrje, poschtrichujeze, runje tak laž byſweze ſtu bjelili; to kojjde kjetotym Čjaſhu ſčinieze, a my budzecje mječ ſwoje Beſelje, tak rjany a tak wele ſsadu wam te žtoimy ponjeſu, ſkorymiž budzecje to činicj. Kahſo tolla Njekoffi tu Pruhu ſčinja, a eži ho nebudja fac̄ so ſu tu Wedžiwosz na Kedžbu ſali.

Njeho Wolschewjaze.

Ta rjana Nadžija. Jedyn woſebny Knes bje ſo z Rasy poſpobi ſe ſwojimi blujomnemi Djowkami woženit. Jedynmol jeho jena moda Holza na Haſy ſerka, a pcejanje taklej ſnim ryčicj: Ach! ton ſchelomožny Boh ſdzerž Waschu Nadu, a ſchenkuj wam delhe, dolhe ſiwenje; pschetož dyž budzecje my prawje dolho živi: daſ može pschindž, ſo hiſhčjen budu ja tež nadna Kneni.

Za rogom na žona. Žena žona bu mot sejnej druhej praschana, kajki može wona Rumscht, so je jejny Muž pschezo dobry. Wona wotmoliwic: Ja scho tžiju, schtož ho jemu lubi, a cjerpu schitko swoluje, schtož ho mi nelubi.

Za bohatu žonu. Jedyn bje ſebi jenu roſnu ale bohatu Holzu t žoni ſak. To bu jemu womjetowane. Won wotmoliwic: Nedživajcje ſo tehodla, ja hym ju kajz stare Štjebro po Wahr ſy brat; Schtalt mam darmo, a tehodla ja tež jara na to neladam.

Hohr jedawt.

Rij jo cijni, ton jo nochze; kij jo neheſche nei ſkhowa jo; kij jo kupi, netreba jo; a kij jo ma, ton jo newje (so je ma).

(Wutojenje pschichodnje.)

Textywe Mjeſagu December 1811.

Na 1. Nedžl. Advent: 84. Psalm, 11.
Scht. — Na 2. Nedžl. Adv.: Luk. 6. St. 12.
Scht. — Na 3. Nedžl. Adv.: Romaf. 5. St.
1. 5. Scht. — Na 4. Nedžl. Adv.: Luk. 10.
St. 23. a 24. Scht. — Na Boži Džen:
Sz. Jan. 1. St. 14. Scht. — Na 2. Sswedjen Hodow: 1. lit. Jan. 1. St. 1. - 3. Scht.
— Na 3. Džen Hodow: Hebr. 2. St. 17.
a 18. Scht. — Na Nedžl. po Hodjog: 194. Psalm, 33. - 35. Scht.

Serbow jenicki

Nowiny noscher.

Miesiączne pismo:
k powięzaniu Rosyjowanju,
wot Podawków na Sewecji.

No. XII. December 1811.

Schelke wedjenjahodne Wjeze.

Zane ljeto wot tak welje Wohensowych-Ne-
sbojow neje hlyschecj bylo, kajž ljeta. Skal
wele je nas hizom nasch Nowinownoscher we tym
ljetcji snajomnych cjinil! a tolla je nusne, so hisch-
cjen pschi Wobsankowanju teholej ljeta na telej
skrotkim spominim:

We tej Nozyki 3. Jul. ho we Peterwiž, Schles-
sinskej, Kneza Worczenja, a njekotre druhe
Twarenja wotpalicu. Pschi tym bje to te naj-
srudnische, so ho Worczer, jeho žena, dwie
Dzieszi a 892 sponstich Worzow žobu spali. —
We tym bajerskim Blaku Osterhofen ho na 21.
Aug. sa pol Stundy 56 Rejsow a Brojñow, sza-
lym żonowanjom ljetuschich ženow, wotpali.
Zena Holza, kij nekedžblivje se ſu ſwjecjenej Cijes-
zycie hem.

Tu doj Brojnje stupi, bje te Nessboje nacjinila. —
 We tej Wschy Jonen, Schwajzarskej, nedawno
 jena burska Hosposa Dworsnikow poredzi. Ton
 Worrocjk we tym Dwori, psches to sweseljeny,
 dje nedaloko Brojnje zylec; ta savoranje Wo-
 hen, a sa jenu Stundu ho Zyrkej, Schula a 40
 Rejjow spali. — Te Mjesto Gabern, Hungerskej,
 je psches dwaj Wohenej, na 23. a 25. Aug. ske-
 ro zyle sapustzene. Hljom na 9. Aug. wojnsche
 heto bje ho pol teho Mjesta wotpaliwo. — Na 2.
 Sept. Wohen we Dentore, Franzowskej, 47
 Rejjow skazy; a 6 Parshonow pschi tym ziwe-
 nje subi. — Ton 3. Dzen Sept. Wohen we Se-
 nones, Franzowskej, sa Bjertyk. Stundy (?)
 60 Rejjow do Popeka pschewobrocji. — We
 Feuchtwangen, Bajerskej, bu na 18. Sept. 5
 Rejjow a Zyrkwinny. Thurim psches Wohen szwo-
 wane, a jako Thurim padje, bu 8 Ludzi. saraze-
 nych a schyrjo jara wobschrodzeni. — Tejj we
 Oschazu, Saksonskej, ho we Nozy 19. Sept.
 18 Rejjow wotpali. — We Kolni, pola Khasna
 Franzowskej, ho na 28. Sept. jeneho Radneho
 Knesa Rejza wotpali, schtoz tehodla spomniny,
 dokelz bje ton Wohen psches jenu Roczu wejschot,
 ktraž bje skuchinj želiwe Wuhlo na Kribecji
 pod Czzechu do Dijela sanesla. (Kak wele taj-
 kich Diesbejow finano ho psches Roczki nestanu,
 a tolla ho tak male Redzby nanje dawa; runje fajz
 riz psches Popek do drewjanych Ssudobjow sy-
 panu a tehorunja Nieledzibiliwoz, potem ho na ce-
 ho

ho aby druhého nevinovatého Čiomika rheschi! —) — Na 1. Okt. ho psches Potojzu teho Mješta Raden, Čjechach, menujz 243 Kejjow motpalí. Radna-Kejza, Čawansko, dwje Zyrki, Piwarska a druhé важne Čwarensja Popeli lejža. Za Schkoda někotre Milliony wuezini. — 38 Kejjow na 14. Okt. we Großeula, Schwarzburgskum, Gruntu díjesche re. Čji Ludjo ſu jara žilosrje nesbožomni! — Na 22. Okt. ho tejj we tmy wyrtembergsk. Mjeschku Schweigern 81. Čwarensjow motpalí re. — Ljetſa tejj je ho tam a ſem wulke Kruchi Holew a Kejjow ſpalivo, jako we Tiroli, Schwajzarskej, Portugalskej, Poſkej re. — ; tejj gor Semja bje ho we Sept. pola Čemberka, Poſkej, palic̄ pocžata. (Tam menujz Semja wet luthych pschjetwach Rorenjow a tehorunja mohsteji, a psches Paſlerske Boženje, bje zylk Kruch Semje do želenja pschischtol. —)

Mjerkovanjsahodne je dalje te Čjero, kiz njetklej Konzefwata, te h o d l a : dofelž ſu ſchje Pfody ſwetscho Mj. ſaz predy, dyžli hewak, ſrawe byle. Woſebje mamy Ljetſa taſku Nasymu, ſo ho cij najstarschi Ludjo taſkej dopomnic̄ nemoža, hac̄ runje ta Starosj Modilni nitscho ljeſphe daež bydž necha. Tak ſu ſ Blakami, we pschipolnichim njemſkim Kraju re., Winowe-Penki Edruhemu Molej ſrawe Kicje mjele; dwaj Puatý čjeschke Kicje, ſ Zahodkami kajž Knýkački (aby male Gſlowki) wulke, nitscho žadne bylo nej; haj nedaloko Stuttgardia bje gor jena Kicj Kohej dokha

ha woldzicj. Wokolo Augsburga su we Okt.
Kruhemu Molej Wischnje stare we bylo. Srawe
Trufalze, wuchcijste Roje, gromy we najren-
schim Chejenu sejo, te Wozni wupadane zits
chczejo, Mejske : Bruki, ton sa Skot wushet
Roch spolnemi wuroszzenemi Trufalai: to a wele
druheho tajkeho, schtoz je hewak Naljeto a Ljeczi
Lwidzenju: to Ljessa Naszymu tam a hem nitscho
zadne kwoładanju bylo nje. We Pforzheimi,
Badenskej, bje sena pol Lochcza dolha a voldra Bjert-
elska towsta Rjeckej naroska, kiz 11 Piutow wa-
żesherc.! — Potom je te Lj.to 1811 tejj tehodla
ho bes druhimi Ljetami wuzejchowale, dokelj je
jedyn Komet nimo nas schot; a zwar tajki Komet,
kiz moze we Wotpoladanju swojej wulkej Wopo-
sche, bes te ijetke rachnowany bydž. (Ton we
Ljetcji 1807 dolho tajki nebje.) Jeho Woposch
bje na 15 Okt, jako bje najblize pschi namii, 800
tawsend Mil dolha; towsty rak je ten Komet ha-
my 860 Mil. (Nascha Semja je 1720 Mil
towsta.) Won je sa 40 Dnjoro polschtyrnata
Milliona Mil pscheleczik, schtoz ma jena s Kano-
ny wuzyslena Kula 24 Ljet leczicj; to je sa Dzen
537 tawsend a 500 Mil, aby kojjdu Stundu 14
tawsend a 63, a sa Minutu 234 Mil. Tolej je
Spj schnosz! Ale nascha Semja je hishczen spjesch-
noscia. Ta ma menujze kojjde Ljeto njedze 144
Million Mil pschebjezecj, a pschi tym tejj ho 265
Molje a Bjertell hamia wokolo ho (kajz Kotu
wokolo Woski) wobwercj. Wona potajkim kojj:

dy Djen we tym neskoncznym Rumi 'njeschto
 psches 386tawsent, ta je sa Stundu 16,000, aby
 sa Minutu 266 Mil pscheleczji!! — (Tolej pak
 budze ho znano wele mojim Łasowarjam nemojae
 aby newjerno sdacz, dokelz my nitscho wot tcho
 nczujemy ic, ale wone je sa w jest zje temu tak.
 Wobdziwajimy pschi tym tu k nedogrun to wa-
 nju Schehomoz a Schehomudrosz Wojsku! —
 Pschi Konzu Nov. kijom bje ton Komet dwaj
 Molje dalje wot nas dyzli Sstonzo. (Semja wot
 Sstonza 21 Million Mil stejii.) — We Russows-
 kiej ho s Blakami cji gmen Ludjo wekela, so ton
 Komet kajz Esnop wohnlada, a mjenja, so bu-
 dza tehodla te pschichodne Ljeta plodne. — (Schtu
 tolla te Komety scho, Sle a Dobre, na ho kladze-
 ne krydnu! a tolej tezj hishcjen, je tolla mudrissko,
 haej schtuż hebi Strach do pschichodneho Ćjaza cjni,
 menujzy so budze Wojna, Mor, Drohota aby te-
 horunja pschindz. Scheuz pak je tak rošwjet-
 ljeny, kiz wje a wjeri, so iaden Komet gor nitscho na
 hebi nima a nevjechezi: ton je najmudrisski. —)
 Jedyn franzowski Wuczeny je we starzych Pi-
 mach namekat, so je ton Komet, kiz Ljetsa wi-
 dzimy, we tym Ljetcji 1301 swidzenju był, a wot
 teho Ćjaza niz wjazy. Won potaskim 510 Ljet
 k swojemu Wobjehoj treba, a budze njedje wokos-
 lo teho Ljeta 2321 saho pschindz. Jeho Droha je
 potaskim, dyz jeho Bryschnosz a te dolho Prej-
 wostacie romadzje rachnujemy psches 52 Milliar-
 dow Mil dolha. (Jedyn Milliard je tawsend Mil

lionow, a jedyn Million je džesacj Mala je stotawisentow. 52 Milliardow ho l'zyskami taklej pisze: 5200000000. Dokej je jeho Droga po tej Rachonczy hiszczjen 605 Millionow a 625 rawsend Mil d'jescha dyzli 52 Milliardow, da ho to taklej pisze: 52605625000, a wuprasjiez moze ho to cejj, dyz Milliardy prajicj nechamny, taklej: 52rawsent 605 Millionow a 625 tawsent Mil. —) Rat wele Million Swijetow newolada ton Komet na swojej dolhei Drohsh!?

— A sa tym myšlo nemože ho ton cžujacu Čilosc wek sdžerjej wohnsarwolacj: „Knepshemjerenju je ton Raj teho Stworenja, žane cžlowiske Woko nedobranje jeho Mjesy, żadyn cžlowiski Rosom newopščinnje to Byłe. — Swijen hčetaju, ho werejo, wokolo Swijetow, a Gšlonza wokolo Gšlonzow, a schitke su najskerje Wobydlenja Sbožobnoszje, džejz Stworenja schelskich Sortow ho swojego Bycza wežela, a džejz ho rosonne Stworenja ktemu modla, kij je Schitko tak rjaue sczinił.” —

Psches Milliony Swijetow lecji

Moj Duch, a widzi sDživanjem

We kojzym, kajz we naszym Swijeczi,

Wat Boža Bycjam idat Dom.

A schje su, kajz my, sbožobne;

Boh lada Wotznie nawschicke

Tak lubje, jako na nas tu:

A wedze Schitko sKrašnoszju. —

Wojskowe Podacie.

Skoro so saho yn dolho na Nebeskach hohrje-
sadzjerzachach, ale sahu da by to we tajkej wulkej
Pyschnoszi rade neczinit. — Wy da zenyh tehodla
njetko te senske Podawki kyisse stroikim trechu
pschejndz.

Se Sponskej su pak nam Bajtonki wele Bit-
wickow sa ton Miesiąz wopiszał. Najpredy nam
brittanske Bajtonki prajadu, so su Franzosojo
na 25. a 26. Sept., nedaloko Ziudad Rodrigo,
zylje sbiezi, a 20 tawsend Mużow na Morwych
a Tatyh subili; ale dorzy poivm nam franzowske
Bajtonki tu Wjez hjepe siewichu. Brittanszy su
dyrbeli te Woblenenie tej Ewerdzisny Ziudad Ro-
drigo hohrjes bjenycz, Franzosojo su jich wele Mil-
dale sahnali, a na tej Hojntwi njezdre sia sazy-
leli aby saruhali; do Ziudad Rodrigo su 1500
Wośow s Zyrobuc. pschiwessli, tak so je ta Ewerdzis-
na njetko saho na zyle Ejeto sewschej Postrebnoszju
wobskarena. Kunje tak su Franzosojo na wele
drughich Blakach Sponskej wulke Czajoty Rebel-
low rossehnali, po stach a po tawsendach konzo-
wali, a woni su hedom po 20 aby po 30 Mu-
żach subjewali. — Na 25. Okt. hje wulka Bitwa
po Sagonte, dzejz Franzosojo 623 Mużow, Spons-
zy pak 6500 Mużow, 16 Kanonew, 3 Pulver-
wośow, 4200 Flintow a 6 Khorosow subichu. —
Po Radiza so hiszczien pschezo nitschę spomne-
njahodne stało nej, ale tajz hacż kGibraltarej hi-
żom su Franzosojo pschischli, —

7000 Russam so na 14. Okt. radji psches Donarwu pschejndz, Turkow szych Ljehwa wunacj, jim 8 Kanonow, 52 Khorosjow, 300 Jatych a wele drugich Wjezow wotterwacj; so we sich Ljehwi twardzieje hynycz a 1500 Mużow sabicj. Russ sojo mjechachu jeno 9 Morwych a 40 Wobschkodzenych. Njek rjekasche, so budze ton Podawok nachly Mjer sašobu czancj, ale to hishczen so šylnje wjericj neda. —

Wot tych Podawokow kij wokoło nas prjotk du, mamy Ruma dla jeno skročkim spomnicj, so hishczen ton Strach tak blisko nej, kajz so njekotrym sda. Napoleon je se swojej Rejze na 11. Nov. sašo Dom pschishol, bes kotrymž Czakom bje romski Kral prjeni Subežk Erydnyt.)

Wułożenie teho Hohrjedawka we No. XI.

Kachcž (aby Kashecz) we kotrymž budzemy do Rowna położeni.

Textow we Ljetczi 1812
nebudze wjaze hacj 5 dopolnischich a 8 popolnischich, na tych drugich Nedzelach budza sašo wot tych, schjem snajomnym, Szenjow a Epistelow Prjedowanja dżerzane. Te 5 nowych Szenjow budze nasch Nowinownoscher we prjenim Kruschi kżetu pokasacz; te 8 nowych Epistelow we druhim; a te Texty na te 3 pokutne Pjatki we czećim Kruschi. Steho tež je šobu widzcj, so budze nascha Ŝerška Bajtonka, ta k kajz hacj dotal, dale wedzena: swojej Staroszje schet wortym Ljetczi. (Czischczerja dla bu conlej Kruch Tydjen posdssicho hottowy.)

Ton Wohndawar.